

Ἐλεύθερα Νεῖτα

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΝΩΤΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ : Ὁ Ἑλληνικὸς λόγος
 Π. ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑ : Τὸ νόημα τοῦ πολέμου καὶ
 ἡ Ἑλληνικὴ πολιτικὴ.
 ΧΡΟΝΙΚΟ ΚΑΤΟΧΗΣ : Μιὰ ραδιοφωνικὴ ἐκπομπή.
 Β. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ : Τὸ Ἀντιδραστικὸ Μέτωπο
 καὶ ἡ Νέα Γενιά.
 Γ. ΜΠΑΜΠΑΚΟΥ : Τὸ Παγκόσμιον Συνέδριον
 Νέων.
 Μ. ΜΑΡΚΟΓΛΟΥ : Ἡ Γενιά μας.
 Τ. ΛΙΓΝΑΔΗ : Δημοκρατία - Ἀντιφασισμὸς
 καὶ οἱ Ἕλληνες νέοι.
 Λ. ΠΑΤΡΑ : Ἰδεολογικὰ σχήματα καὶ
 πραγματικότητα.
 ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΥ : Ν. Ζαχαριάδης: «Ὁ ἀληθινὸς
 Πάλαμας»
 Ζ. ΣΤΑΛΙΟΥ : Σ' ἐκείνους ποὺ ἔφυγαν.
 Ἐλεύθερες σκέψεις.
 Ἡ κίνησις τῆς Ε. Ε. Ν.
 Τὸ ἄνοιγμα τῶν σχολείων.
 Ὁ Ἱερός Λόχος.
 Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ : Τὰ πρακτικὰ μιᾶς συντρο-
 φιάς νέων, Ἰούλιος 1943

Ελευθέρα Νιάτα

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε. ΣΤΑΥΡΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
Β. ΣΤΑΥΡΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
Γ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
Δ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
Ε. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
ΣΤ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
Ζ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
Η. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
Θ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Το κίνημα των εθνικών
ΛΑΡΑ ΚΑΙ ΟΥΛΙΟΣ	Το κίνημα των εθνικών

Μέσ' ἀπ' τὰ χαλάματα, τὸ αἷμα καὶ τὰ δάκρυα ποὺ κόστισε ὁ παγκόσμιος αὐτὸς πόλεμος στὴν πονεμένη ἀνθρωπότητα, ἕνας καινούργιος ἀγέρας μεστὸς ἀπὸ ἀφάνταστη δύναμη, δροσιζει τὶς ἀνθρώπινες ψυχές, τὶς σκλαβωμένες στὸ Μαρτύριο καὶ τὴν Ὀδύνη.

Οἱ ἀγῶνες καὶ οἱ θυσίες στοὺς στίβους γιὰ τὴ Λευτεριά, εἶναι τὸ σχολεῖο τῆς λεβεντιάς καὶ τοῦ πόνου, ποὺ πῆρε σάρκα κι' ὠρίμασε, ὁ νέος, ὁ Ἐλεύτερος ἀνθρώπος, ποὺ ξαίρει νὰ ζεῖ καὶ ν' ἀγωνίζεται γιὰ τὰ δικαιώματά του, γιὰ τὴν εὐτυχία του, γιὰ τὴν παγκόσμια εἰρήνη.

Εἶναι γεγονός πιά πὼς ὁ κόσμος φωτίζεται. Ἡ ἀδρὴ μορφή τοῦ ἀγωνιστῆ, ἡ σφυρηλατημένη στὸ ἀμόνι τῆς ἀένας ἀναζήτησης, βρῖσκει μ' ἀνακούφιση, τὸν ἴδιο δρόμο τῆς ἐξελικτικῆς πορείας του.

Ὁ ἀνθρώπος ξεκινάει. Ἀλυσσοδεμένους στὰ δεσμά τῆς ἐκμετάλλευσης καὶ τῆς ἀνάγκης, δοῦλος κληρονομικὸς ὅσο κληρονομικοὶ ἦταν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ διάφοροι «ἐλέφ Θεοῦ» βασιλιάδες, ἀνίκανος ν' ἀτενίσει τὴ χαρὰ τῆς ἐργασίας του, ἐργασία ποὺ μετατρέπονταν ἀληθινὰ σὲ χρυσάφι, στοὺς μπεζαχτάδες τῶν προνομιοῦχων, ξαίρει πιά νὰ γνωρίζει, νὰ ζητᾶ καὶ νὰ παλεύει γιὰ τὴ θέση του κάτω ἀπ' τὸν ἥλιο.

Σκλαβωμένους στὰ μαῦρα ὑπόγεια τῶν δικτατόρων καὶ τῶν φασιστῶν, σεραπετὸ τῆς γῆς ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ δεῖ τὸν ἥλιο τῆς ἀλήθειας, ἔχοντας μπροστά του τὸ σκιαῆτρο ἐνὸς ἄρρωστου, ψεύτικου, πατριδοκάπηλου ἐθνικισμοῦ, ποὺ ἦταν μέσο ἔλκυστικό, γιὰ τὴν καταδυνάστευση τοῦ Διχτάτορα, ἐνῶ δὲν τὸν ἀφηναι νὰ βλέπει πὼς αὐτός, αὐτὸς ποὺ δέθηκε μὲ τὸν ἥλιο, μὲ τὴ γῆ καὶ τὸ νερὸ τῆς πατρίδας του, ποὺ πότισε μὲ τὸ αἷμα του καὶ τὸν ἰδρωτὰ του τὰ χρώματά της, αὐτὸς ἦταν τὸ Ἔθνος. Ἀφιονισμένους κατὰ δεύτερο λόγο, ἀπὸ τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀναρχὴ σκέψη, ἀπὸ τὴ μαγευτικὴ λέξη τῆς ἐπανάστασης, ποὺ κατάντησε μάσκα προπαγάνδας, καὶ ποὺ ἀπόδειξε πάνω στὸ πείραμα, τὸ βαθύτερο νόημά της, ὅτι τὸ πρωταρχικὸ σπέρμα της ἦταν πάντα, τὸ ἐμβυστικὸ πιστεῦο μιάς καινούργιας βίας, μῶς νέας σκλαβιάς. Τὸ σπέρμα τοῦ Κόκκινου Φασισμοῦ.

Ἡ θέση τῆς Δημοκρατίας, ἐνεργητικὴ καὶ δημιουργικὴ, μὲ τὴ σύνθεση τῶν δύο βασικῶν στοιχείων, τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Ἰσότητας, θὰ εἶναι τὸ πλατὺ πεδίο ποὺ μέσα του ἐλεύθερα κι' ἀνενόηλητα, χωρὶς πηδῆματα δικτατορικὰ εἴτε τοῦ πηροδρομισμοῦ καὶ τῆς ἀντίδρασης, εἴτε τῆς μεταβατικῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ποὺ φέρνουν στὸ ἴδιο φασιστικὸ ἀποτέλεσμα, θὰ συντελεῖται ἡ ἐξέλιξη, χωρὶς μακρυνούς κι' ἄπιαστους σκοποὺς οὐτοπιῶν, ἀλλὰ χειροπιαστούς, σύμφωνους μὲ τὶς ἀνάγκες τῆς ἐποχῆς, σύμμαχους κι' ὄχι ἐχθροὺς τῆς Ἐλευθερίας.

ΤΑΣΟΥ ΛΙΓΝΑΔΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΝΕΟΙ □ □ □

Ἦ Ὑστερα ἢ σημασία τοῦ Ἀντιφασισμοῦ, ἀρνητικὴ φραστικὰ, ἀλλὰ θετικὴ στὴ συνέπειά της καὶ στὸ ἀποτέλεσμα, μὲ τὴ γενικώτερη ἔννοια τοῦ ἀντιοκληρωτικοῦ, τῆς πάλ-

λης ἀπέναντι σὲ κάθε μορφὴ βίας, ποὺ εἴτε μὲ τὴ μαύρη εἴτε μὲ τὴν κόκκινη παντιέρα παρουσιάζεται, εἶναι ἐναντία τῆς Λευτεριάς καὶ τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ ἀνθρώπος πιά ξαίρει τὸ δρόμο. Δὲν κάνει διάκριση, δὲν ἔχει προτιμήσεις μεταξύ δύο Φασισμῶν.

Ἀρνιέται τὸ Φασισμό.

Δὲ θυσιάζει χάρη τῆς μῖας ἀπ' τὶς δύο, οὔτε τὴ Λευτεριά οὔτε τὴν Κοινωνικὴ Δικαιοσύνη.

Τὶς συνθέτει.

Δὲν πιστεύει μόνο σὲ μιὰ τυπικὴ ὀρισμένη δημοκρατικὴ μορφή, ποὺ εἶναι συνδεδεμένη κι' ἀξεχώρηστη τελειωτικὰ, μὲ κάποιο τόπο, μὲ κάποιο χρόνο, καὶ μ' ἕνα ἐπίθετο μπροστά. Πιστεύει στὴν πλατεῖα Δημοκρατία ποὺ ἐπειδὴ εἶναι σὲ κάθε στιγμή χρονικῆς ἀνανέωσης καὶ δημιουργίας ἐτοιμὴ κι' ἐπιρρεπὴς νὰ ἐξελιχτεῖ, εἶναι ἡ αἰώνια ἢ καθολικὴ Δημοκρατία. Ἡ Δημοκρατία χωρὶς ἐπίθετα.

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι μιὰ χώρα ποὺ δούλεψε πιστὰ τοὺς παραπάγω σκοπούς. Μιὰ χώρα ποὺ ἔπαιξε πάντα ἔναν ἀπὸ τοὺς πρώτους ἱστορικοὺς ρόλους. Ποὺ δὲν πρόδωσε ποτέ τὸ παρελθόν της καὶ τὴν ἱστορία της, ποὺ δὲ θέλησε νὰ βρεθεῖ σὲ στρατόπεδα ἀντιδραστικά, ποὺ δὲ συμμαχησε ποτέ μὲ τὸ σκοτάδι, ποὺ δούλεψε πάντα γιὰ τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὴν ἀνύψωση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Ἑλλάδα, εἶναι ἀλήθεια, μιὰ χώρα φωτεινὴ σὰν οὐρανὸς καὶ σὰ σκέψη.

Ἐνὸς ἐλπιδοφόρου κοιμματιοῦ της, τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας ἔλαχεν ὁ κληρὸς, νὰ συνεχίσει σὲ μιὰ κρίσιμη περίοδο, τὸ παράδειγμα καὶ τὴν ἱστορία τῆς χώρας.

Ἐτυχεν ὁ κληρὸς νὰ πάρει μιὰ νέα πρωτοποριακὴ θέση, νὰ καρποφορήσει τὸ νέο Ἑλληνικὸ ἰδανικὸ, νὰ χαλκέψει μὲ τὴν ψυχὴ καὶ τὰ λεύτερα μπράτσα της στὸ ἐργαστήρι τὸ δημιουργικὸ, τοὺς πόθους καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς Γενιάς.

Ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία πρέπει νὰ γίνῃ ἕνα κομμάτι τῆς παγκόσμιας ἐλπιδας.

Ἀγκαλιάζοντας μὲ πίστη, καὶ ρουφῶντας μ' ὀρμή, τὸν καινούργιο ἀγέρα, ποὺ φουσαεῖ πάνω ἀπ' τὴ γῆς, θέτει τὸν ἑαυτὸ της, στὴ δούλεψη τῆς προόδου, δηλαδή νομιμοποιεῖ στὴν ψυχὴ της τὸ σπέρμα τοῦ Ἀντιφασισμοῦ καὶ τῆς Δημοκρατίας.

Ἰδέες ποὺ βγήκαν συνθεμένες μαζί, ἀπὸ τὴν ἀνάγκη, τὸ ἐνστικτο τῆς ἐποχῆς, καὶ τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυνητήρησης τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Γενιά μας ἔχει κατάλληλα ὀρμιάσει καὶ ἀντρωθεῖ. Δὲν κάνει οὔτε μοντερισμό, οὔτε φιλολογία μὲ τὶς νέες ἰδέες. Δὲν κάνει προπαγάνδα γιὰ πολιτικοὺς

σκοπούς, δὲν προφητεύει λογιωτατικά, δὲν παίζει, δὲ φαντάζεται, δὲν ὀνειρεύεται, δὲν κοιμάται.

Ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία ΖΕΙ.

Δὲν εἶναι αὐτὴ ἀπὸ τὰ μεγάλα τζάκια, πού τόσο δύσκολα βρίσκεις στὸ προλετάριο πλῆθος τῆς Ἑλλάδας. Ἡ Γενιά μας εἶναι τῆς πείνας γενιά, αὐτὴ πού χτυπήθηκε ἀπὸ τὴ φυματίωση, πού πάλαψε μὲ τὴ ζωὴ πρὶν τὰ μπράτσα κάνουν ποντίκια, πού πόνεσε, πού εἶδε τὸ θάνατο μπροστὰ στὰ μάτια της, πού οἱ ρυτίδες τῆς ἔγνοιας χάραξαν παντοτεινὰ τὸ μέτωπό της, πού καταδικάστηκε σὲ πρόωγο γερασμό, αὐτὴ ἡ γενιά, ἡ γενιά τῆς Ἀγωνίας καὶ τοῦ Πόνου.

Αὐτὸς πού πόνεσε νοιώθει. Αὐτὸς πού νοιώθει πιστεύει. Κι' αὐτὸς πού πιστεύει αγωνίζεται. Ἀγωνίζεται νὰ ἐλαττώσει τὶς ἀνάγκες καὶ ν' αὐξήσει τὰ δικαιώματα.

Καὶ τὰ νιάτα ἔχουν μπροστὰ τους νὰ φτιάξουν τὴ ζωὴ τους καὶ τὴ ζωὴ τῶν παιδιῶν τους. Κατεβαίνοντας στὸ στίβο ἔχουν τὴν ἀγωνιστικὴ εὐχέρεια τῆς πείρας. Γνώρισαν κατ'ἀμυντὰ τὴ σκλαβιά τῆς Διχτατορίας. Εἶδαν τὸ Φασισμό, ὀλόκληρο, ὀλοζώντανο, καταχτητὴ, νὰ λέει ὁ ἴδιος ὅτι εἶναι Φασισμός. Τὸν βλέπουν καὶ τώρα, κρυμμένο ὑποῦλο, ἱμπεριαλιστικώτερο, νὰ λέει ὅτι εἶναι μορφή Δημοκρατίας, αὐτὸς ὁ νέος Φασισμός τῶν διχτατοριῶν τῆς Βαλκανικῆς, ἡ νέα μαρτυροπαθὴ τῆς εἰρήνης.

Ὅμως ἡ γενιά μας ἀρχίζοντας τὸ ἔργο της ἔχει ἓνα θετικὸ πλεονέκτημα, ἓνα φωτεινὸ παράδειγμα, πού σὰ φάρος ἀλήθειας φωτίζει τοὺς σκοταδισμένους ὑφαλους τῆς τυραννίας. Τὴ μεγάλη μεταβολή, καὶ τὴ νέα μορφοποίηση πού ἔφερε στὸν κόσμο, ἡ Ἑργατικὴ Ἀγγλία. Ἡ μεγάλη αὐτὴ χώρα πού ἔχει τόσο ἀναπτυγμένη τὴν ἱστορικὴ συνείδηση.

Ἡ χώρα πού συνδιάζει πραγματοποιεῖ καὶ συνθέτει, τὸ τολμηρὸ ριζοσπαστικὸ, μὲ τὴν παλιὰ παράδοση, τὴν ἰδεολογικὴ ἐπανάσταση, μὲ τοὺς κανόνες τῆς ἐθιμοτυπίας, πράγματα πού εἶναι δυνατὰ, μόνο σὲ μιὰ τέτοια γῆ λατρείας τῆς λευτεργιάς. Στὴ γῆ πού ζεῖ τόσο παλιὰ καὶ πάντα νέα ἡ ἀγασμένη Ἀγγλικὴ Δημοκρατία.

Αὐτὴ εἶναι ἡ γενικὴ πνευματικὴ διαμόρφωση πού βλέπει στὰ πρῶτα της βήματα ἡ Νέα γενιά.

Θ' ἀγκαλιάσει ἀπὸ τοὺς πρώτους τὸ νέο βῆμα τὸ προοδευτικὸ καὶ τὴ μεταβολὴ πού φέρνει στοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴ ζωὴ τους;

Ὁ ἀστὸς μιλάει γιὰ ἐλευθερία, καὶ ξεχνάει τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη, δηλαδὴ δὲν τοῦ συμφέρει νὰ τὴν θυμᾶται. Ὁ κομμουνιστὴς μιλάει γιὰ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, καὶ ξεχνάει τὴν ἐλευθερία, δηλαδὴ τὴν παραπέμπει στὸ ἄδηλο μέλλον. Ἐμεῖς, πού ξέρομε ὅτι τὸ Πνεῦμα δὲν εἶναι Πνεῦμα ἂν δὲν εἶναι ΚΑΙ ἐλεύθερο ΚΑΙ δίκαιο, ζητᾶμε καὶ τὰ δύο, τὴν ἐλευθερία, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη, ζητᾶμε νὰ βροῦμε τὸ σημεῖο τῆς ἰσορροπίας ἀνάμεσά τους.

(Ἀπ' τὴ Δ' ἐπιστολὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ε. Ε. Κ. στοὺς φίλους του, Μάρτης 1942)

Ἡ θ' ἀδιαφορήσει μένοντας πιστὴ σὲ κομματισμούς, βοηθώντας ἔτσι τὰ ψηφοψαρέματα τῶν παραγόντων τοῦ πολιτικοῦ καρκίνου; Θάνα μὴπως παθητικὴ περιμένοντας ἀπὸ ἄλλους τὸ σκούντημα γιὰ δράση; Ἡ θὰ μείνει ἀπ' ὄξω, καὶ μὴ ἔχοντας τίποτα νὰ πεῖ, θὰ τ' ἀρνεῖται ὅλα;

Ὅχι. Οἱ Ἕλληνες νέοι δὲ συνήθισαν νὰ εἶναι οἱ ἀχθοφόροι τῶν ἰδανικῶν. Ἐμαθαν νὰ εἶναι οἱ δημιουργοὶ των. Δὲν πρέπει νὰ κατέβει στὸ στίβο ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία γιὰ ν' ἀκούσει, πρέπει νὰ κατέβει, ν' ἀκουστεῖ.

Δὲν ἔχυσε τόσο αἷμα, δὲν πόνεσε τόσο πολὺ γιὰ νὰ γίνεῖ μιὰ Ἀρνηση. Οἱ θυσιές της, κι' αὐτοὶ πού ἔφυγαν ἔχουν τὸ ἀγωνιστικὸ δικαίωμα νὰ ζητοῦν νὰ εἶναι ἡ γενιά μας πάντα θέση.

Ὅσοι τίμοι πρωτοπόροι, ὅσοι ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, ὅσοι ἄγνοι Δημοκράτες, ὅσοι συντροφέψουν τοὺς νέους, κι' ἂς βροθοῦν στὸ πλεῦρό τους.

Ὅσοι μικροί, φθονεροί, φατριασμένοι κι' ἀντιδραστικοὶ ἂς λακίζουν, μπρὸς ἀπ' τὸ χεῖμαρο πού λέγεται νιάτα γιὰ τὴν θά τὸς πνίξει στὸ διάβα του.

Κάθε προσπάθεια θετικὴ γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὸ πολιτισμό, εἴτε πετύχει εἴτε ἀποτύχει, μένει ἱστορικὰ καὶ ἠθικὰ δικαιωμένη. Κάθε ἀρνητικὴ καὶ ἀντιδραστικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν καταστροφή, εἴτε πετύχει εἴτε ἀποτύχει, μένει αἰώνια καταδικασμένη.

Κι' οἱ νέοι, οἱ ἐλεύθεροι, οἱ δημοκράτες καὶ ἀντιφασίστες, ἂς ξεχάσουν τὰ εἰδικὰ στοιχεῖα πού τοὺς χωρίζουν μπροστὰ σ' ἕκαστο τὸν ὑπερκομματικὸ σκοπὸ πού τοὺς ἐνώνει. Ἐφόσον πρόκειται γιὰ κάτι ἐθνικὸ ἀναγκαῖο καὶ συνολικὸ, ἡ γενικώτερη σκέψη ἂς σκεπάσει χωρὶς νὰ σκλαβώσῃ τὴν ἀτομική.

Μὲ πρωτόφαντὴ ὀρμὴ οἱ Ἕλληνες νέοι ἂς τεντώσουν τὸ στέρνο κι' ἂς δεχτοῦν στὴν ψυχὴ τους τὸ δροσερὸ ἀέρι τοῦ γαλανοῦ οὐρανοῦ, κι' ἂς συνεχίσουν πρὸς τοὺς μακρυνοὺς ὀρίζοντας τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου.

Αἰώνια τιμὴ σ' αὐτοὺς πού αγωνίζονται γιὰ μιὰ ὑπόθεση παλιὰ σὰν τὸν κόσμο, καινούργια σὰν τὴν πρόοδο, καὶ αἰώνια σὰν τὴν ἀλήθεια.

ΛΟΥΚΑ Π. ΠΑΤΡΑ

ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ— ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΝΙΚ. ΒΕΡΔΙΑΕΦΦ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΡΞΙΣΜΟ

I

Στις σύγχρονες πολιτικές τάσεις που θέλουν να πείσουν με τον ιδεολογικό τους χαρακτήρα οι σκοποί μπερδεύονται με τα μέσα. Ο πατριωτισμός γίνεται πατριδοκαπηλεία. Ο κομμουνισμός αντίστροφα στ' όνομα της απελευθέρωσης του καταδυναστευομένου ανθρώπου καπηλεύεται τον άνθρωπο. Έρχονται τα οποιαδήποτε ιδεολογικοπολιτικά σχήματα και υπερτείνουν τόσο το ανθρώπινο δύνασθαι που καταλήγουν να κατασπαράξουν τον άνθρωπο, να τον συνθλίψουν, να τον μεταβάλουν σε μέσο. Είδαμε τους Ίταλους από κοντά. Την μεσογειακή πολυμορφία των αδυνάτων, αισθησιακών και πονηρών Ίταλών ήθελε να την υποτατάξει ο φασισμός στο ηρωϊκό σχήμα του vivere pericolosamente. Το σχήμα διαλύθηκε σε φύλλα φτερά. Όπως διαλύθηκε και το βάρβαρο σχήμα του Γερμανικού εθνικοσιαλισμού. Η κατάλυσή τους είναι απόδειξη πως κανένα σχήμα δεν μπορεί να υποτάξει την Ευρώπη, σε μια εποχή που η Ευρώπη αναζητάει να συντάξει τον εαυτό της ουσιαστικά και όχι πλαστά, βιολογικά και όχι τεχνητά, έσωτερικά και όχι έξωκεφαλικά.

Για το Ρωσικό κομμουνισμό θα πρέπει να σταθμίσουμε τα πράγματα, προτού θελήσουμε να τον θέσουμε σαν υποκείμενη πρόταση στην παραπάνω διαπίστωση. Γιατί ο Ρωσικός κομμουνισμός αντίταχθηκε στην άπανθρωπεία του Τσαρισμού και την κατάλυση. Γιατί ο Ρωσικός κομμουνισμός έδωσε όνομα στον ανώνυμο λαό της Ρωσίας, τον σύνταξε, τον έμπασε στην ιστορία.

Μπορούμε όμως να μιλήσουμε για τον οποιοδήποτε κομμουνισμό. Γιατί στην Ευρώπη, όπου τα σχήματα τείνουν να εξανθρωπισθούν, ο κομμουνισμός είναι πλέον αντιδραστικός. Απάνθρωπος είναι και ο κομμουνισμός στην ανθρωπιστική Ελλάδα. Εδώ, αν υπάρχει ένα πρότυπο ανθρώπου, είναι ένα πρότυπο άπειρων διαφορισμών: Ο πολυμήχανος Ρωμύος. Ο κομμουνισμός επιδιώκει να εξαλείψει τις διαφορές, να ξεριζώσει τους ανθρώπους και να τους υποτάξει στο ίδιο σχήμα, σαν εκείνον τον αρχαίο ληστή της Κακής Σκάλας, τον Σκείρωνα.

Για την σχηματική συγχρότηση του Μαρξισμού έχουν γίνει πολλές κριτικές. Πολύ ενδιαφέρουσα είναι μια πλευρά της κριτικής του παληού μαρξιστή Νικόλαου Βερδιαέφφ, για την οποία θα μιλήσω παρακάτω. Ο Βερδιαέφφ επιχειρεί με κριτική ψυχολογικά, χριστιανικά, υποστασιακά και ανθρωπολογικά την τομή του μαρξισμού. Κατά τουτο είναι νέος και μās ενδιαφέρει. Διότι νέοι είναι όσοι αρνιούνται τη θέση, που αρνείται τον άνθρωπο, όσοι αρνιούνται τα σχήματα στ' όνομα μιας ελευθερίας (λέγοντας ελευθερία έννοω υποταγή, διότι ελευθερία σημαίνει θεληματική υποταγή) που αποτελεί μορφο-

λόγηση του ανθρώπινου και του χωροχρονικού δεδομένου.

Οι κομμουνιστές είναι οι πρό είκοσιπενταετίας νέοι. Σήμερα νέοι είμαστε όσοι δεχτήκαμε την επίδραση του κομμουνισμού, την αφομοιώσαμε, βαθύναμε σε αυτοσυνείδηση και τον ξεπεράσαμε. Όπως έχουμε ξεπεράσει και τον απρόσωπο αστισμό. Έχουμε αποκτήσει τη συνείδηση πως καμιά ανθρώπινη δημιουργία—και καμιά ζωή—δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς ρίζες. Και οι ρίζες της εθνικής και της προσωπικής μας ζωής βρίσκονται στην παράδοσή μας, στα ελληνικά χώματα, στην ανθρωπεία του λαού μας.

II

Ο Βερδιαέφφ ξεκινάει από τη διαπίστωση πως ο κομμουνισμός δεν ξεσηκώνει τις μάξες με την «άντικειμενικά επιστημονική, εξελικτική πλευρά του, αυτή που αφορά στην ανάπτυξη των υλικών παραγωγικών δυνάμεων». Με σύνθημα την τεχνική ανάπτυξη δεν θα μπορούσε να επενεργήσει στις μάξες. Εκείνο που ξεσηκώνει τις μάξες είναι ο προλεταριακός μεσσιανισμός, δηλαδή η πίστη στην ιδέα της παγκόσμιας αποστολής του προλεταριάτου, στην πάλη των τάξεων και στην απόλυτη δικαιοσύνη που θα γεννηθεί από την ταξική πάλη: Οι άνθρωποι έμμεταλλεύονται τους ανθρώπους.—Το προλεταριάτο θα καταλύσει την έμμετάλλευση. Οι άνθρωποι ζουν μέσα σε μια κοιλάδα του κλανθμάνος, τη βιομηχανική κεφαλαιοκρατική κόλαση. Το προλεταριάτο θα την μετατρέψει σε βιομηχανικό προλεταριακό παράδεισο. Ός την ημέρα της επικράτησης του κομμουνισμού οι άνθρωποι θα ζουν κάτω από το πέλμα της αναγκαιότητας. Η επικράτηση του προλεταριάτου θα μεταφέρει τον άνθρωπο σε καθεστώς ελευθερίας, στην ιστορία.

Για να κατανοήσουμε την προέλευση του προλεταριακού μεσσιανισμού χρειάζεται να μετατοπισθούμε, στον Ισραηλιτικό μεσσιανισμό. Τα στοιχεία του είναι: α) Το προπατορικό άμαρτημα που εξ αιτίας του ο άνθρωπος αποκτά τον άρτο του με τον ιδρώτα του προσώπου του εξ αιτίας του άμαρτήματος ο άνθρωπος υποφέρει. β) Η άναμνητή του άναμάρτητου μεσσία που θα λυτρώσει τους ανθρώπους με την έλευσή του θ' αρχίσει περίοδος παραδεισιακής ελευθερίας.

Τα ίδια στοιχεία επαναλαμβάνονται στο μαρξισμό.

Ο Κάρολος Μάρξ ήταν Ισραηλίτης. Όπως συμβαίνει και με όλους τους αξιόλογους Ισραηλίτες στο βάθος του υποσυνείδητου του υπήρχε η μεσσιανική ιδέα. Βέβαια ο Μάρξ διατύπωσε μια επιστημονική θεωρία. Όμως η ψυχολογική εικόνα, του ανθρώπου δεν μπορεί να περιγραφεί με τις έγκεφαλικές του θεωρίες¹. Και η θεωρία του Μάρξ

διαποτιζεται με την αποκάλυψη του μεσσιανισμού. Το προπατορικό αμάρτημα είναι η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, η εκμετάλλευση μεταβάλλει τη ζωή σε κόλαση. Υπάρχει όμως ο ανεύθυνος για το αμάρτημα της εκμετάλλευσης, ο αναμάρτητος: Το προλεταριάτο. Και δεν είναι μόνο αναμάρτητο το προλεταριάτο. Αλλά έχει όλα τα χαρίσματα του περιούσιου λαού. Έχει χαρίσματα ψυχικά, διανοητικά και ηθικά που κατ' ανάγκην είναι η μελλοντική δύναμη. Αυτήν περιμένει η ανθρωπότητα. Θα έρθει μια ημέρα το προλεταριάτο με δύναμη, με δόξα, με την επανάσταση, να λυτρώσει την καταδυναστευόμενη ανθρωπότητα.

Τί είναι όμως το προλεταριάτο; Ο Berdiaeff διαπιστώνει πως το προλεταριάτο δεν είναι μια πραγματικότητα, που την συλλαμβάνουμε εμπειρικά, αλλά μια ιδέα, που έχει συναχθεί με αποκάλυψη. «Το προλεταριάτο, εάν το θεωρήσουμε σαν όλο που χαρακτηρίζεται από ενιαία φύση, δεν υπάρχει. Σ' εποχές και χώρες διαφορετικές, σε περιοχές διαφορετικής εξασίας, χαρακτηρίζεται από διαφορετικές ιδιότητες, από πολλαπλά συμφέροντα και πνευματικές τάσεις. Ο μαρξισμός απασχολείται όχι με το πραγματικό προλεταριάτο τέτοιο που παρουσιάστηκε στην ιστορία, αλλά με την ιδέα του προλεταριάτου. Πιστεύει σ' αυτή την ιδέα, στην οποία η εργατική τάξη, με τις διαφορετικές εκδηλώσεις της, μπορεί πολύ καλά να μην ανταποκρίνεται. Η μέθοδος του δεν είναι διόλου εμπειρική μέθοδος...»

Στά μέτρα αυτής της ιδέας αγωνίζεται ο κομμουνισμός να κόψει τους ανθρώπους. Θέλει να ελευθερώσει τον άνθρωπο, αλλά σχηματοποιεί τον άνθρωπο. Αγνοεί τις ιδιαίτερες συνθήκες της ζωής των ανθρώπων. «Η ανθρώπινη προσωπικότητα, η διανοητικότητά της, τα πιο ιδιαίτερα αισθήματά της, η ηθική της συνείδηση, η δημιουργική της φαντασία, οφείλει ολοκληρωτικά να ύποταγει στην κοινωνία, οφείλει να γίνει αντικείμενο ρυθμιζόμενο από το Κέντρο». Η δικτατορία του προλεταριάτου έρχεται σαν επίστεγμα της αντιανθρώπινης προσπάθειας του κομμουνισμού. Ο άνθρωπος κατατάσει μια βίδα στη λειτουργία μιας ισχυρής μηχανής.

Πού βρίσκεται λοιπόν ο αγώνας για τον άνθρωπο;

III

Μπορούμε να διαφωνούμε με τη λύση που δίνει ο Berdiaeff, μετά την εκκαθάριση του κομμουνισμού, ότι δηλαδή η μοναδική διέξοδος της Ευρώπης, είναι ένα είδος χριστιανικού σοσιαλισμού. Ειδικές ενστάσεις θα έχουμε να προτείνουμε για τον δικό μας τόπο, εξ αιτίας της μικροαστικής οικονομικής διάρθρωσης του τόπου και της ιδιαίτερης αντιμετώπισης του χριστιανισμού. Ίσως έχουμε δική να νομίζουμε πως ο χριστιανισμός ακεραίασε την ιστορική του αποστολή και ότι η κρίση της Ευρώπης είναι και κρίση του χριστιανισμού. Η διαλεκτική της ιστορίας σε ότι ολοκληρώθηκε λειτουργεί άμελιστα. Τις βασικές όμως διαπιστώσεις του Berdiaeff για την σχηματική ιδιοκρατία του μαρξισμού δεν θα μπορούσαμε να τις περάσουμε απαρατήρητες.

Κατηγορούν οι Έλληνες μαρξιστές τους αντιπάλους των—και όχι τους αντιπάλους των που φωνάζουν ή δέρονται και κρατούν για έμβλημα τους την εικόνα του Γεωργίου με επάνω το κεφάλι και κάτω τα πόδια ή επάνω τα πόδια και κάτω το κεφάλι, αλλά εκείνους τους αντιπάλους των που εκπροσωπούν την παράδοση του Έθνους—τους κατηγορούν ως «ιδιοκράτες». Για τον εαυτό τους κρατούν τον ισχυρισμόν ότι δεν αγωνίζονται για μια αφαιρεμένη ιδέα, αλλά για τον άνθρωπο, και από την σκοπιαν αυτή ερμηνεύουν την ιστορία και προσδιορίζουν την πολιτική τους. Νομίζω πως η κριτική του Berdiaeff εξοστρακίζει τον χαρακτήρισμό και τον επαναφέρει σ' εκείνους που τον εκτόξευσαν.

Ο άνθρωπος δεν είναι ένα ιδεολογικό σχήμα, είναι μια πολυσύνθετη πραγματικότητα. Στόν τόπο μας μάλιστα ο μόνος τρόπος ζωής είναι να είσαι άνθρωπος. Δεν έχουμε περισσές εδαφικές εκτάσεις και οικονομικούς πόρους για να κυκλοφορούμε μέσα σ' αυτούς. Κατ' ανάγκην η ζωή μας γίνεται εποικοδομητική. Γίνεται η ζωή μας και πολύμορφη. Διότι η η γυμνότητα του ελληνικού βράχου μας δξύνει την ενεργητικότητα μας δξύνουν την ενεργητικότητα και οι συγκρούσεις των παγκόσμιων δυναμισμών και ρευμάτων που λαβαίνουν χώρα στα χώματά μας ανέκαθεν. Παρακολουθούμε συνεχώς τον έξω κόσμο. Αν ακολουθήσουμε όμως κάποιο από τα σχήματα θα είμαστε σαν κανένα ξεριζωμένο δέντρο που το σέρνει ή πλημμύρα του ποταμού προς το χαμό. Δεν υπάρχει άλλη λύση παρά να οικοδομήσουμε την πολιτική μας—και τη ζωή μας—επάνω στην κοινωνική, την οικονομική, την εδαφική, την πολιτιστική πραγματικότητά μας. Και τούτο δεν αποτελεί ιδεολογικό σχήμα, αλλά πραγματικότητα.

Τα 125 χρόνια ελεύθερης νεοελληνικής ζωής σφραγίζονται με την παραγωγή του Πυθαγόρειου τούτου σημείου. Η παραγωγή αρχίζει με τον αγνό Καποδίστρια και συνεχίζεται από τους ξένους και τους ντόπιους δικολάβους της πολιτικής μας ζωής.

Η εμπειρία των τελευταίων ετών—η άπραγμοσύνη της τελευταίας κοινοβουλευτικής περιόδου, η φλυαρία της δικτατορίας, ο πόλεμος, η κατοχή, η απειλή της ξεριζωτικής λαίλαπας του κομμουνισμού—η διέλευσή μας από φωτιά και σίδερο μάς έχει ωθήσει να συνειδητοποιήσουμε την παραγωγή. Συνειδητοποιήσαμε την πραγματικότητά μας.

ΛΟΥΚΑΣ ΠΑΤΡΑΣ

¹ Σημ. Μιλώντας για τον Berdiaeff αναφέρομαι κυρίως στο δοκίμιο *Marxisme et religion* που περιέχεται μαζί με τρία άλλα στον τόμο *Christianisme et réalité sociale* (Éditions «je sers» Paris 1934). Τ' αποσπάσματα που χρησιμοποιώ είναι από το τμήμα *La religion du marxisme, I L'idée du messianisme prolétarien* (σ. 48 και πέρα). Του Β. στα ελληνικά έχει μεταφραστεί από τον κ. Χ. Μαρκέτη «Το πνεύμα του Ντοστογιέβσκη». Δημοσιεύονται επίσης τμήματα από το έργο του στην 15^η μεσηρφημερίδα «Το Βήμα των Νέων» που διευθύνει ο κ. Γ. Καλλιός.

Μαθαίνο από τη Θεσσαλονίκη πως μια συντροφιά από αξιόλογους νέους μελετά το έργο του Berdiaeff και έχει για έκδοση μεταφράσεις του.

N. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ: "Ο ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ,,

Το βιβλίο του Ν. Ζαχαριάδη δημιουργεί αρκετές δυσκολίες στην κριτική, γιατί ενώ έχει για θέμα του το έργο ενός ποιητή, κατά το περιεχόμενό του είναι ένα πολιτικό - προπαγανδιστικό φυλλάδιο, έξω από κάθε νόημα φιλολογικής εργασίας. Όταν καταπιάνεται κανείς με έναν ποιητή, το σωστό είναι να τον δει κυρίως σαν ποιητή, να αναζητήσει δηλαδή μέσα στο έργο του τα στοιχεία εκείνα που το κάνουν να είναι ποιητικό και να ξεχωρίζει έτσι από τις άλλες μορφές που εκφράζουν τη ζωή. Αν όμως ο «Αληθινός Παλαμᾶς» ήταν αυτός που παρουσιάζει ο Ν. Ζαχαριάδης, τότε δεν θα είχαμε να κάνουμε με ποιητή, αλλά με άρθρογραφο εφημερίδας ή έστω με κοινωνιολόγο και πολιτικό. Το ποιητικό στοιχείο είναι κάτι εντελώς διαφορετικό από μερικές—ἀκόμη και αν είναι σωστές—ιδέες για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον ενός έθνους. Τις ιδέες π. χ. που βρίσκει ή νομίζει πως βρίσκει ο Ζαχαριάδης στον Παλαμᾶ, τις έχει και ο ίδιος ο Ζαχαριάδης· αυτό όμως δεν σημαίνει, υποθέτω, πως και ο Ζαχαριάδης είναι ποιητής. Η ποίηση είναι κάτι άλλο, που μπορούσε ίσως ο συγγραφέας του «αληθινού Παλαμᾶ» να το αγνοήσει, αν μελετούσε απλώς τις πολιτικές ιδέες του Παλαμᾶ, που δεν έχει όμως κανένα δικαίωμα να το αγνοήσει όταν μιλάει για τον «αληθινό Παλαμᾶ». Από αυτή την άποψη λοιπόν με τον τίτλο του βιβλίου του ο Ζαχαριάδης σκόπευσε πολύ χαμηλότερα από τον στόχο που θέλησε να φτάσει.

Παράλληλη με τη δυσκολία αυτή είναι και μια δεύτερη που δημιουργείται στην κριτική: Όταν καταπιανόμαστε έστω μόνο με τις πολιτικές ιδέες ενός ποιητή, το σωστό θα ήταν να μην περιοριστούμε στο έργο ή στο κείμενο εκείνο που δικαιολογεί τις δικές μας ιδέες. Το σωστό θα ήταν να έχουμε μπροστά μας ολόκληρο το έργο του ποιητή και προσεγγίζοντάς το στην ολότητά του, να το αναλύσουμε μέσα από το ίδιο το πνεύμα του, χωρίς να επιζητήσουμε, αφελώς ή σκοπίμως να το φέρουμε σαν επιχείρημα στις δικές μας ιδέες, χωρίς, ακόμη περισσότερο, να διαλέξουμε εκείνα μόνο τα χωρία που συμφωνούν ή θέλουμε να συμφωνούν με τις δικές μας ιδέες. Κάνει λοιπόν βασικό μεθοδικό σφάλμα ο Ζαχαριάδης όταν περιορίζεται μονάχα στον «Δωδεκάλογο του γύφτου» και κατά την παλαιά διατύπωση, ή απατάται ή απατά, όταν νομίζει πως ο αληθινός Παλαμᾶς είναι μονάχα ο «Δωδεκάλογος» παραμερίζοντας έτσι όχι μόνο την «Φλογέρα του βασιλιά», αλλά και πλήθος άλλων ποιημάτων που διέπονται από πνεύμα κάπως δύσκολο να ταιριαστεί με τις ιδέες που βρίσκει ή που νομίζει πως βρίσκει ο Ζαχαριάδης στον «Δωδεκάλογο».

Τέτοιο μοναδικό σφάλμα κάνει πάλι ο Ζαχαριάδης όταν από τον «Δωδεκάλογο» διαλέγει λιγοστά μόνο χωρία, δσα φαίνεται να συμφωνούν με τις ιδέες του, και παραμελεί όλα τα άλλα μέρη του «Δωδεκάλογου» και μαζί μ' αυτά ολόκληρου του έργου

το νόημα. Είναι γνωστό πως ο «Δωδεκάλογος του γύφτου» δεν θα μπορούσε ούτε καν να σχεδιαστεί, αν δεν είχε προηγηθεί η φιλοσοφία του Νίτσε, ή άγρια πολεμική του μεγάλου φιλοσόφου έναντιον του ρατσιοναλισμού και η προβολή του υπεράνθρωπου. Η απήχηση του Νίτσε είναι τόσο έντονη μέσα στον «Δωδεκάλογο του γύφτου», ώστε ούτε ο ίδιος ο ποιητής να το αρνείται. Στοιχειώδης άλλωστε εὐλάβεια προς τα μαρξιστικά κιάπια θα έπειθε και τον πιο «ιδεαλιστή κριτικό» πως δεν θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά, γιατί την εποχή, που έγραψε ο Παλαμᾶς τον Δωδεκάλογο, όχι μόνο στην Εὐρώπη αλλά και μέσα στην ίδια την Ελλάδα το ισχυρότερο πνευματικό ρεύμα ήταν ακριβώς ο Νιτσεισμός. Υποθέτω πως ο Ζαχαριάδης και αν ακόμη διάβαζε τις τέσσερες πρώτες ραφωδίες του «Δωδεκάλογου» θα έπρεπε από την ίδια τη μαρξιστική μεθόδου να μην αγνοήσει το δόγμα που το ξέρει και ο αφελέστερος άκροατής των καθοδηγητών, το δόγμα δηλαδή πως ο άνθρωπος πρέπει να εξετάζεται μέσα σε τόπο και χρόνο».

Υστερα απ' όλα αυτά είναι κάπως δύσκολο να πειстоῦμε πως ο «αληθινός Παλαμᾶς» είναι μονάχα μερικές πολιτικές ιδέες, βγαλμένες από ένα μόνο έργο του και μάλιστα από ένα μικρό μονάχα τμήμα του έργου τούτου. Αιτά, ανεξάρτητα από το τι ιδέες ανακαλύπτει στο μικρό αυτό τμήμα ο Ν. Ζαχαριάδης. Ασφαλώς ο Παλαμᾶς μίλησε για τον λαό της Ελλάδας—κανένας άλλος άλλωστε από τους ποιητές της δεν ρίξωσε τόσο στέρεα στην καρδιά του λαού μας όσο ο Παλαμᾶς. Ο λαός όμως του Παλαμᾶ απέχει πολύ από τον «λαό» που λέγεται ο Ζαχαριάδης και οι όμοιοί του, από τη μάζα που ουρλιάζει στους δρόμους με κόκκινες παντιέρες, που σφίγγει τη γροθιά της, που δεν θέλει το έθνος της και που σφάζει όσους δεν ακολουθούν τους άρχηγούς της. Και είναι βέβαια κάπως κομικό να διαδέχεται τώρα τον Παλαμᾶ ο «Ριζοσπάστης» και να πιστεύει ο Ζαχαριάδης πως ο λαός που ύψωσε μέσα στην ψυχή του ο Παλαμᾶς, ο λαός με την ιστορική μνήμη και την ιδιομορφία του, έχει καμιά σχέση μ' εκείνους που διαφθείρουν κάθε ημέρα και περισσότεροι οι «νιστρούχτορες» των κακομεταφρασμένων μαρξιστικών φυλλαδίων.

Ο «αληθινός Παλαμᾶς» περισσότερο από ένα καλό βιβλίο, είναι ένα σημάδι των καιρών και σαν τέτοιο έπρεπε να αντιμετωπισθεί. Αν οι νέοι που είναι κομμουνιστές άρχισουν όλα αυτά τα απομακρυσμένα να τα παίρνουν στα σοβαρά και εμφανισθούν άργότερα παρόμοια βιβλία, ίσως τότε το κακό να μην έχει σταμάτημα. Γιατί στο κάτω - κάτω της γραφής οι πολιτικοί αγώνες κρίνονται από την ίδια την πραγματικότητα. Κανένα όμως κριτήριο δεν θα μπορεί να σώσει τους ανθρώπους από την πνευματική διαφθορά, όταν άρχισει να ριζώνει....

Σ' ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Τώρα που ο πόλεμος τέλειωσε και τὰ συντρίμια τῆς βίας, σὰν τοὺς τελευταίους ἐφιάλτες μιᾶς βαρειᾶς νύχτας σκορπίστηκαν στοὺς ἀνέμους, πρὶν ἀνοιχτοῦμε στὴ μεγάλη πορεία τῶν λαῶν τῆς εἰρήνης πὸν βαδίζουν μπροστά, ἄς σταματήσουμε γιὰ μιὰ στιγμὴ, γιὰ λίγες ἀγιες στιγμές, κι' ἄς γυρίσουμε τὴ σκέψη μας σ' αὐτοὺς πὸν ἔφυγαν, πὸν ἔμειναν γιὰ πάντα, σ' αὐτοὺς πὸν οἱ ἐλπίδες ποτὲ πιά δὲν θὰ ξαναγίνουν...

Ἄς σταματήσουμε. Κι' ἄς φέρομε πίσω στὴ μνήμη τὴν ἐποχὴ πὸν ὅλοι μαζί ξεκινήσαμε κάποτε γιὰ τὸν ἕνα καὶ μεγάλο σκοπό. Οἱ ὄρες ἦταν δύσκολες τότε. Ἡ σκληριὰ ἀκουμποῦσε βαρεῖα πάνω στοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἀπειλή, ὁ τρόμος, ὁ θάνατος ἀπλωναν τὰ πλοκάμια τους γύρω μας. Ἐνα σκοτάδι πυκνὸ ἀπόλυτο, πὸν γιὰ μερικοὺς φαινόταν αἰώνιο, πὸν ἐμεῖς ποτὲ δὲν πιστέψαμε στὴ νίκη του, βασίλευε πάνω ἀπ' ὄλες τὶς πατρίδες τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη πὸν γιὰ πρώτη φορὰ παίρναμε πλατεῖα συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ μας μέσα σ' ἕνα σύνολο, νοιώσαμε πὸς ἦ ὥρα μας εἶχε φτάσει. Μιὰ ἐπανάσταση γινόταν μέσα μας. Δὲ μπορούσαμε ν' ἀγνοήσουμε. Ὁταν χιλιάδες ἀνθρώποι σ' ὅλο τὸν κόσμο πάλευαν γιὰ τὴ λευτεριά, δὲν μᾶς ἦταν δυνατὸ νὰ σταυρώσουμε τὰ χέρια. Ἐπρεπε νὰ πάρομε μιὰ θέση. Τὴ μόνη θέση πὸν ὑπῆρχε. Κοντὰ στὸ λαό μας, στοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, γιὰ τὴ λευτεριά, ἐναντία σὲ κάθε εἶδους βία. Οἱ ψυχές μας εἶχαν ἀρχίσει νὰ βράζουν. Τὸ αἷμα μας κόχλαζε. Χωρὶς ὑπολογισμό, χωρὶς σκέψη, χωρὶς κανένα ἀτομικὸ συμφέρον. Ὁρμήσαμε στὸν ἀγῶνα ἔτοιμοι νὰ προσφέρουμε κάθε θυσιά. Ἡ ζωὴ μας δὲν θὰ εἶχε καμιά ἀξία, ἂν δὲν δινόταν γιὰ ἕνα σκοπό. Πάν' ἀπ' ὅλα ὑπῆρχε ἡ φυλὴ μας, ὁ τόπος μας, ὁ κόσμος ὁλόκληρος. Ὑπῆρχε ἡ ἐλπίδα, τὸ πιὸ σημαντικὸ ἀπ' ὅλα, πὸς ἐμεῖς θὰ ξαναφτιάξουμε ἕνα κόσμο χωρὶς τάφους, καὶ ἀγωνίες, ἕνα κόσμο μὲ λίγη χαρὰ...

Κι' ἀγωνιστήκαμε τότε. Ποτίσαμε τὴ γῆ μας μὲ τὸ αἷμα μας, τὰ δάκρυά μας, τὴν ἀγάπη μας. Παλαίψαμε. Μὰ στὸν ἀγῶνα κάποιοι ἔμειναν πίσω ἔ-

πεσαν στὰ βάρβαρα χέρια αὐτῶν πὸν δὲν ἤξεραν τὸν οἶκτο. Πέρασαν ἀπ' τὰ κελιά τοῦ μαρτυρίου τους. Δικάστηκαν ἀπ' αὐτοὺς πὸν δὲ μπορούσαν ποτὲ νὰ τοὺς φτάσουν τὴν τελευταία τους νύχτα πρὶν ἡ αὐγὴ ξημερώσει γιὰ τελευταία φορὰ ἀνάμεσα στὴ γῆ καὶ στὴ

. . . Ἡ παιδεία θὰ ἀναχθῆ εἰς τὸν ὑψιστον σκοπὸν τῆς πολιτείας, ὅλοι δὲ οἱ κατὰ μέρος κλάδοι τῆς κρατικῆς πολιτικῆς θὰ προσανατολισθῶν εἰς σκοποὺς παιδαγωγικοὺς καὶ ἠθικῶς ἀναμορφωτικοὺς . . .

(Ἄπ' τὸν Ἰδρυτικὸ Ἀγόνο τοῦ Κέμματος στὶς 15-12-1935)

δόξα μιὰ βαθεῖα λύπη θὰ γεννήθηκε στὴν καρδιὰ τους, γιὰ τὴν ἄφινη πίσω τους τὴν Ἑλλάδα, τὸ ἔργο τους ἀτέλειωτο, μιὰ φρέσκια ζωὴ γεμάτη ἐλπίδες καὶ ὄνειρα. Μὰ ποτὲ δὲ θὰ μετάνιωσαν γιὰ τὸ ξέρον πὸς μὲς ἀπὸ τὸ αἷμα τὴ θὰ φτυρώσει τὸ μῖσος, ἡ ἐκδικήση, ἡ λευτεριά. . . . .

Πάνω στὶς ψηλὲς κορφές ἀφίσαμε κάποιους ἄλλους. Πέθαναν ἀπὸ βόλι μὲ τ' ὄπλο στὸ χέρι. Τὴν ὥρα πὸν ἦ ἔνταση τῆς ψυχῆς τους εἶχε φτάσει σὲ μιὰ ὀλοκλήρωση, πὸν οἱ φλόγες πὸν φούντωσαν μέσα στὸν πόθο κυρίεψαν τὸν ἑαυτοὺς, θὰ πρόσφεραν τὴν ὑστατή θυσιά τους. Ἀνάμεσα στὰ σύνεφα καὶ στὴ δόξα, στὶς παλῆς μνήμες καὶ στὰ καινούργια δράματα, θάψαμε τὰ πλούσια κορμιά τους. Μέσα στοὺς τάφους κάτω ἀπὸ ἕνα ξύλινο σταυρὸ κλείσαμε γιὰ

Ὁ ἄστος μιλάει γιὰ τὴν Παράδοση καὶ γιὰ τὸ Χτές, καὶ δὲ θέλει νὰ ἰδεῖ ὅτι πολλὰ στοιχεῖα τοῦ Χτές εἶν' ἐμπόδια γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Σήμερα καὶ τοῦ Αὐριο. Ὁ κομμουνιστὴς μιλάει γιὰ τὸ Αὐριο, καὶ ἡ πικρία του δὲν τὸν ἀφίνει νὰ ἰδεῖ ὅτι πολλὰ στοιχεῖα τοῦ Χτές εἶναι ἀπαραίτητα κίνητρα ζωῆς καὶ τοῦ Αὐριο. Ἐμεῖς πὸν ξέρομε ὅτι τὸ Πνεῦμα δὲν εἶναι Πνεῦμα ἂν δὲν εἶναι ἀντικειμενικὸ, ζητᾶμε νὰ βροῦμε τὸ σημεῖο ἰσορροπίας ἀνάμεσα στὸ Χτές καὶ στὸ Αὐριο. Ζητᾶμε νὰ πραγματοποιήσουμε τὸ θετικὸ καὶ δημιουργικὸ Σήμερα.

(Ἄπ' τὴ Δ' ἐπιστολὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ε.Ε.Κ. στοὺς φίλους του. Μάρτης 1942)

πάντα τὰ μεγάλα τους ὄνειρα. . . . . Ἐἶναι κι' ἄλλοι ἀκόμα. Λιτανεῖα ἀτέλειωτη, πὸν σκοτώθηκαν, πὸν χάθηκαν, πὸν ἔφυγαν μὲ τὰ κοπάδια τῶν σιλάβων γιὰ τὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης, πὸν πιά δὲ θὰ ξαναγυρίσουν. Χιλιάδες δικοὶ μας, ἀδελφια μας, κορμὶ ἀπ' τὰ κορμιά μας, σκέψη ἀπ' τὴ σκέψη μας, ἀνθρώποι πὸν ἔχουν οἶζει βαθεῖες ρίζες μέσα στὰ σωθικά μας, πὸν ζοῦνε γύρω μας, πὸν θὰ μᾶς συντροφεύουν μέχρι τὸ θάνατο. . . Ὅλους αὐτοὺς ἄς σκεφτοῦμε. Ἄς ἀντικρῶσουμε πλέρια τὴν μεγάλη ἀνόνημη προσφορὰ τους κι' ἄς ὀρμιστοῦμε πάνω στοὺς τάφους πὸς τὸ αἷμα τους δὲ πῆγε χαμένο. Πὸς θὰ προσπαθήσουμε, θὰ παλαίψουμε, θὰ πρόσφέρουμε τὸν ἑαυτοῦ μας γιὰ νὰ δώσουμε ὑπόσταση στὰ αἰώνια ἰδανικά τῶν ἀνθρώπων μας.

Z. ΣΤΑΛΙΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΟΙ ΑΠΕΡΓΙΕΣ "Όπλο στα χέρια του ελεύθερου Συνδικαλισμού οι απεργίες. Κομμάτι διαλεχτό ή Έργατική τάξη κάθε κυρίαρχου κι' ελεύθερου μέσα στον τόπο του λαού έχει το δικαίωμα, αλλά και το Χρέος να διεκδικήσει τα δίκαιά της αιτήματα.

Στην Ελλάδα το Συνδικαλιστικό κίνημα βρίσκεται στα χέρια «εργατοπατέρων» εξ επαγγέλματος.

Το Κ.Κ.Ε. ποτέ δεν τόλμησε να παρουσιάσει στις εργατικές μάζες την πραγματική του ταυτότητα. Πότε σάν Έργατικό ΕΑΜ πότε σάν ΕΡΓΑΣ προσπαθεί να ξεγελάσει τις εργαζόμενες τάξεις. Κομματική εκμετάλλευση της Λαϊκής δυστυχίας και της δύναμης του Έργατη είναι το σύνθημα κι' ο σκοπός της Νεοφασιστικής Κοινωνικής ήγσεας. Απ' άλλη μεριά αντίδραστικοι κι' αντιλαϊκοί τύποι παλεύουν προς την ίδια κατεύθυνση.

"Αν είχαμε εργατική ήγσειά αξία του προορισμού της θάχαμε και Συνδικαλιστικό Μέτωπο αξιο της αποστολής του.

Ευτυχώς που οι εργάτες μας κατάλαβαν τις λυκοφιλίες του Κ.Κ.Ε. Η ύπηρεσική Κυβέρνηση έχει υποχρέωση να βοηθήσει τους εργαζομένους. Τα αιτήματα των εργατών μας είναι δίκαια. Έχουν δικαίωμα να ζήσουν.

Μ.Ε.Ε.Φ. ΘΕΣΣΑ ΛΟΝΙΚΗΣ Οί Φοιτητές μας στη Θεσσαλονίκη είναι οί ακρίτες μας 'Ανεξάρτητα' από τά ειδικότερα πολιτικά φρονήματά τους, βρίσκονται στην έναία φοιτητική παράταξη την Μ.Ε.Ε.Φ. πούχει και σκόπους ευρύτερα εθνικούς και προοδευτικούς-πολιτιστικούς.

Εκεί που ίνστρούχτορες της ΕΠΟΝ Σπουδαστών είναι απόφοιτοι των τριών Βουλγαρικών πανεπιστημίων, οί καθοδηγητές της ΟΧΡΑΝΑ, οί νέοι Σπουδαστές της Μ.Ε.Ε.Φ. δίνουν μά αληθινά μεγάλη μάχη, που τιμεί την Έλληνική διάνοηση και την Έλληνική Νεολαία.

Νέοι και Νέες της Μ.Ε.Ε.Φ., όλοι οί Φοιτητές και οί νέοι της Ελλάδας βρίσκονται στο πλευρό σας.

Μ.Ε.Ν.Ζ Τό «Μέτωπο Έθνικοφρόνων Νέον Ζακύνθου» είναι μία νεανική κίνηση αξία προσοχής. Διαβάζουμε συχνά τις προκηρύξεις της και τά «Δελτία» της. Οργάνωση βγαλμένη απ' τόν άγωνά της αντίστασης αγωνίζεται τώρα τους μεγάλους κι' άφρατους δημιουργικούς κι' ειρηνικούς μας άγώνες.

Εκεί στις επαρχίες που δεν εργάζονται τόσο και έτσι άνετηνικά τά παλαιοκομματικά και τά μαυροκόκκινα

παρασκήνια, ή νεολαία ενωμένη κι' άδιάσπαστη αισθάνεται τό χρέος της και εκτελεί τό μεγάλο Έθνικο-κοινωνικό της καθήκον.

Η «ΝΕΟΛΑΙΑ» Δεν πιστεύουμε να ξεχάσατε τη «Νεολαία» της Ε.Ο.Ν; "Αν θέλετε μάλιστα παροείτε να την αγοράσετε και τώρα στα περίπτερα. Έχει αλλάξει μονάχα τόν τίτλο της. Λέγεται «Νέα Γενιά».

«Νεολαία» και «Νέα Γενιά». Οί περισσότεροι συντάχτες της «Νεολαίας» γράφουν και στη «Νέα Γενιά». Οί υπεύθυνοι της «Διαφώτισης» της ΕΟΝ, ύπηρετούν τώρα στη «Διαφώτιση» της ΕΠΟΝ.

"Αν τέλος εκεί που λέει Μεταξάς ή «Νεολαία» βάλλετε σεϊς Γεωργαλάς και κεί που λέει ΕΟΝ τό συμπληρώστε με ΕΠΟΝ και κεί πούχε τις φωτογραφίες του Μεταξικού Γεωργαλά και του Μανιαδακικού Καρούσου βάλλετε τις φωτογραφίες του... Επονίτη Γεωργαλά έχετε ακριβώς τό επίσημο όργανο του Κ. Σ. της ΕΠΟΝ.

Οί αιώνες αντιγράφουν άλλήλους ΕΠΟΝ — ΕΟΝ — Γεωργαλάς συνεργάτης χρυσοῦ σήματος—Γεωργαλάς κόκκινος νεοφασίστας. Δεν πέρασαν και πολλά, 5 μόνον χρόνια.

ΟΙ ΧΙΤΕΣ Οί Χίτες γράψανε στην «Πατρίδα» του Πύργου οί εϊμαστε Κομμουνιστές και «Λαοκράτες».

'Η πολιτεία είναι άκριβώς σε όλα ή ίσορροπία: ή ίσορροπία άνάμεσα σε ύλη και σε πνεῦμα, άνάμεσα στην κοινότητα και στην άτομική προσωπικότητα, άνάμεσα στο χτές και στο αύριο, άνάμεσα στη βιολογική οντότητα ενός λαού και στην άνθρωπότητα.

('Απ' τό «Εξέλιξη και Ίδεολογική θεμελίωση του Ε.Ε.Κ. 1935—1942». Μάρτης 1942).

Οί Χίτες μας σπάσανε στο ξύλο (40 κείνοι 3 έμείς) στο πεδίο του Άρεως γιατί μοιράζαμε αντίβουλγαρικές—μάλιστα αντίβουλγαρικές—προκηρύξεις.

Οί Χίτες ξεσκήσανε τις προκηρύξεις της ΕΕΝ 'Ηλείας γιατί λέγανε... «κακά λόγια».

Οί Χίτες μας άπειλούν ότι θα μας βουλώσουν τό στόμα.

Τά ίδια όμως και ή Διοίκηση της ΕΠΟΝ λέει και κάνει. Οί τελευταίοι μάλιστα φτιάχνουν και τους «φαιέλους» μας.

Ελευθερία για τους Χίτες σημαίνει Τρομοκρατία και Δημοκρατία για τόν κ. Γεωργαλά Όλοκληρωτισμούς, Φασισμούς, Διχτατορία.

"Αν ύπάρχουν ακόμα τίμοι νέοι στην ΕΠΟΝ και τη Χ τό καλλίτερο που θα έχουν να κάνουν είναι εκείνο που κάμανε και οί όμοϊδεάτες της. Να ξαναγυρίσουν δηλ. στο δρόμο της Ελλάδας και της Δημοκρατίας.

ΟΙ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ Στην τελευταία σύσκεψη της Κ.Ε. της Ο.Κ.Ν.Ε. (ΕΠΟΝ) διατυπώθηκε ότι ο προσκοπισμός δε σηκώνει Ζαχαριδιούς.

Γι' αυτό θα χάσει τό Σ.Ε.Π. την... πολύτιμη ύποστηρίξη της Ο.Κ.Ν.Ε.

Ευτυχώς όμως που τό κατάλαβαν. Δεν μπορούν και οί, μὲν και οί δέ—μαύροι και νεομαύροι (κόκκινοι)—να τά βλέπουν τά νιάτα μονάχα σάν αντικείμενο κομματικής εκμετάλλευσης. Έμεις εύχόμαστε στους προσκόπους καλή επιτυχία στο Έλληνικό κι' ανθρώπινό τους έργο.

Π.Ε.Π. Στόν Πειραιά πέτυχε στις έκλογές της Ένωσης τών Σπουδαστών τό Συνδικαλιστικό ψηφοδέλτιο. Ευχόμαστε στους άξίους αυτούς νέους επιτυχία στο έργο τους.

"Ας προσέξουν όμως να κρατήσουν την Π.Ε.Π. μακριά από κάθε μικροπολιτική. Τά μάτια τους τέσσερα και δεδιά κι' άριστερά. Τό μπλόκ ΕΠΟΝ—Χ καιροφυλαχτεί.... Τό σύνθημά τους είναι «όλοι κι' όλα για τό κόμμα», αλλά Γκαϊμπελς δηλαδή.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΑΣΟΕΕ Μαθήματα πρέπει να πάρουν όλες οί φοιτητικές κινήσεις από την πολιτεία του Έθνικού Συνδέσμου ΑΣΟΕΕ.

Μακριά από κομματικές μικροπολιτικές καθοδηγήσεις κι' άνεξάρτητα από τά έξτρεμιστικά άκρα, ο Σύλλογος αγωνίζεται τέλεια Έθνικά, Συνδικαλιστικά και πλαταιά Δημοκρατικά.

Ευχόμαστε κάθε προκοπή. Οί φοιτητές της σχολής με τό σύλλογό τους έκράτησαν τη σχολή σε θέση ζηλευτή.

Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ Ε. Ε. Ν.

Από τον καιρό που ιδρύθηκε η Εθνική Ενωτική Νεολαία δεν έπαψε ποτέ να δίνει το παρόν. Μέσα στην κοσμογονία της δικτατορίας, της κατόχης, του κινήματος, η Εθνική Ενωτική ιδεολογία προχώρησε σταθερά και ριζώθηκε για πάντα μέσα στην ψυχή της Ελληνικής Νεολαίας. Ο ρόλος που τάχθηκε να παίξει η ΕΕΝ το καιρό της κατοχής είναι ιδιαίτερα αξιοπρόσεχτος. Στάθηκε τότε η μόνη οργάνωση που μπόρεσε να κάμει αγώνα απελευθερωτικό και έντονη πολιτική διαπαιδαγώγηση χωρίς να παρασυρθεί σε αγώνα εμφύλιο και ταξικό. Την αποστολή αυτή, ταυτόχρονα αγωνιστική και παιδαγωγική την συνεχίζει η ΕΕΝ και μετά την απελευθέρωση. Μονάχα μέσα στους κόλπους της βρίσκουν τώρα οι νέοι το άγνό εκείνο, το αυτόνομο νεανικό πνεύμα που έλαμψε τόσο χαρακτηριστικά στον παρόνομο τύπο και στις άλλες εκδηλώσεις της Νεολαίας επί κατοχής.

Η ΕΕΝ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ

Στην Πάτρα και το Αίγιο η ΕΕΝ υπήρξε κι' απ' την κατοχή. Σημερινά στελέχη και μέλη της διακριθήκανε σ' όλους τους τομείς της αντίστασης: σαμποτάζ, κατασκοπεία, ανταρτικός πόλεμος, στρατόπεδα συγκεντρώσεως της Γκεσταπό και της ΟΠΛΑ, παράνομος τύπος.

Τώρα έχουν οργανωθεί αρκετά σημαντικοί πυρήνες σ' όλα τα χωριά και τις πόλεις της Αχαΐας.

Η προσωρινή Νομαρχιακή επιτροπή συμπληρούμενη σε λίγο με τα κατάλληλα πρόσωπα θα συστηματοποιήσει ακόμα πιο πολύ τον αγώνα στην περιφέρεια. Στο Αίγιο παρατηρείται αξιοσημείωτη δράση.

ΣΤΗΝ ΗΛΕΙΑ

Παντού στην Ήλεια συγκροτηθήκανε οι πρώτοι ένωτικοί πυρήνες.

Μέχρι της στιγμής έρχονται σ' άμεση επαφή με το επαρχιακό Κέντρο της Κ.Ε. Κι' εδώ παρουσιάζεται ζωηρή κίνηση παρ' όλη την αντίδραση των δεξιών οργάνωσεων των Χιτών. Στον Πύργο, στην Αμαλιάδα, στη Γαστούνη, στα Λεχαινά, στη Μανωλάδα άρχισε με εκπληκτικά αποτελέσματα ο αγώνας της ΕΕΝ.

Στην Ήλεια κυκλοφόρησε και σχετική προκήρυξη.

ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Από το 42 χρονολογείται το κίνημα της ΕΕΝ στην Καλαμάτα.

Παρ' όλα τα χτυπήματα της Κομμουνιστικής ΕΠΟΝ και των Χιτικών οργάνωσεων κρατήθηκε η ένωτική έπαλξη στην Καλαμάτα. Σ' όλα τα χωριά έχουν δημιουργηθεί πυρήνες. Προκηρύξεις κυκλοφορούν ταχτικά κι' ο ντόπιος τύπος βρίσκεται στο πλευρό της ΕΕΝ.

Η ΕΕΝ Καλαμών τιμάει το Ένωτικό κίνημα· είμαστε γι' αυτή υπερήφανοι.

ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Ο αγώνας της Αντίστασης χαρακτηρίζεται και με την παρουσία διαλεχτών στελεχών της ΕΕΝ στην Μακεδονία και τη Θράκη.

Μετά την απελευθέρωση και τη δημιουργία συνθηκών ελεύθερης δράσης φούντωσε η κίνηση σ' όλες τις πόλεις και τα επαρχιακά κέντρα της Β. Ελλάδας. Στη Φλώρινα, τη Θεσσαλονίκη, την Καβάλλα, στη Δράμα, στη Κομοτινή έχουν άρχισει δράση οι πρώτες ένωτικές ομάδες. Βρισκόμαστε τώρα στο στάδιο που οδηγεί στην ενιαία πια δράση κάτω από την κοινή γραμμή και καθοδήγηση του Περιφερειακού Κέντρου Β. Ελλάδας.

Και στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης διαλεχτοί Φοιτητές παλεύουν μέσα στις γραμμές της ΕΕΝ.

ΣΤΑ ΙΟΝΙΑ

Στην Κέρκυρα δημιουργηθήκανε όμιλοι της ΕΕΝ. Στ' Αργοστόλι και το Ληξούρι σημαντική δράση έχει άρχισει. Στη Ζάκυνθο πολλοί νέοι που βρίσκονται ή στο ΜΕΝΖ ή σ' άλλες κινήσεις είναι έτοιμοι για να εμφανιστούν σαν ανεξάρτητη ένωτική κίνηση.

ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Σ' όλες τις συνοικίες συνεχίστηκε τον τελευταίο καιρό η λειτουργία των τομέων.

Η στρατολογία μελών παρ' την αντίδραση της δεξιάς και του κόκκινου νεοφασισμού σημείωσε σημαντικά αποτελέσματα.

Οι όμιλίες κάθε Παρασκευή του Άρχηγού του Κόμματος προς τα στελέχη της ΕΕΝ του Κέντρου Αθηνών σημειώνουν απόλυτη επιτυχία.

Εκδίδεται κάθε Δευτέρα το πολυγραφημένο δελτίο του Κ. Αθηνών καθώς και το του Κ. Πειραιώς.

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Το Κέντρο Ανωτάτων σχολών σε ανακοίνωσή του εξέφρασε την ευαρέσκειά του προς την επιτροπή της ΑΣΟΕΕ δια την επιτυχή της δράση κι' αποδοτικό της αγώνα.

Το Κ.Α.Σ. της ΕΕΝ έκπονεί σχέδιο για τη δράση

στά ανώτατα ιδρύματα τώρα με την έναρξη τών μαθημάτων.

Συμπληρώθηκαν οι Έπιτροπές τών διαφόρων σχολών του Πανεπιστημίου κι' άρχισαν δράση.

Η κίνησή μας στά Πανεπιστήμια δέν θά ανακατευθεί καθόλου στά καθαρά φοιτητικά ζητήματα.

Ο άγώνας μας θά ναι άγώνας τέλεια ιδεολογικός-Έθνικός. Το Συνδικαλιστικό Φοιτητικό κίνημα δέν πρέπει νάχει σχέσεις με κομματικές κινήσεις.

Η Κ. Ε. τής Ε. Ε. Ν. στην τελευταία της συνδιάσκεψη άπεράσισε την ίδρυση Μαθητικού Κέντρου.

Η άπόφαση πάρθηκε άφου διαπιστώθηκε άνάγκη ξεχωριστής κίνησης τών πολυαριθμών Μηθητικών ομάδων μας τών Γυμνασίων και τών Φροντιστηρίων.

Τή διεύθυνση τών έργασιών του Μ. Κ. ανέθεσε ή Κ. Ε. εις τόν εκ τών μελών της κ. Δεσύλλα.

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΗΣ Ε. Ε. Ν.

Η σύνταξη του νέου καταστατικού τής ΕΕΝ βρισκεται στο τέρμα της. Δέν άπομένει παρά ή τελική έγκριση άπό την Κεντρική Έπιτροπή. Το καταστατικό τής ΕΕΝ δέν είναι αντιγραφή κλασικού τύπου καταστατικού Όργανώσεως. Βγήκε μέσα άπό την πείρα ένός δεκάχρονου άγώνα. Οι συντάχτες του καταστατικού έλαβαν ύπ' όψη τις πάρα κάτω βασικές άρχές.

1. "Οτι ή ΕΕΝ σαν όργανωση δημοκρατική πρέπει να διοικείται όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικά.

2. "Οτι μια πολιτική όργανωση δέν είναι πράγμα έτοιμο, άλλα κάτι που βρισκεται σε διαρκή κίνηση και που διαρκώς κατασκευάζεται.

3. "Οτι οι αντικειμενικές συνθήκες δέν είναι παντού οι ίδιες. Έπομένως το καταστατικό πρέπει να επιτρέπει πολλές δυνατές λύσεις.

4. "Οτι το καταστατικό λαμβάνει ύπ' όψη του τους οικονομικούς πόρους που διαθέτει αυτή τη στιγμή το κόμμα ή που είναι βέβαιο ότι θα διαθέτει σε σύντομο χρονικό διάστημα.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΙΑΦΩΤΙΣΕΩΣ

Έπαναλαμβάνουμε άπό δώ μερικές οδηγίες του γραφείου διαφώτισεως που νομίζουμε ότι έχουν πρωταρχική σημασία.

Οι υπεύθυνοι τών διαφόρων τμημάτων τής ΕΕΝ σαν μοναδικό τους σκοπό δέν θά πρέπει να έχουν την αύξηση τών μελών, άλλα και την αξιοποίηση τών ήδη ύπαρχόντων. Άξιοποίηση δέν σημαίνει μόνο ιδεολογική κατατόπιση και ιδεολογική όρθοδοξία. Άξιοποίηση σημαίνει πρό παντός πολιτική κρίση, άγωνιστική διάθεση, άνάληψη πρωτοβουλίας, προσυλητιστική ικανότητα. Για την άνάπτυξη τής πολιτικής κρίσης πρέπει κάθε άπόφαση τής Νεολαίας να συζητιέται και να κρίνεται σε συγκεντρώσεις τών διαφόρων σχηματισμών.

ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τά σχολεία, που θ' άνοίξουν αυτές τις ήμέρες, για ν' άρχίσουν τά μαθήματα την 1 Όκτωβρίου πρέπει να λειτουργήσουν κανονικά και έντονα. Η δουλειά θα ξαναφάρε και τούς μαθητές, άλλα και τούς δασκάλους στο δρόμο τους.

Υπάρχουν βέβαια δυσκολίες για την κανονική και έντονη λειτουργία τών σχολείων. Πρώτη δυσκολία είναι ότι το διδακτικό προσωπικό όρισμένων περιφερειών κρατιέται με άποσπάσεις σε άλλες περιφέρειες. Δέν έχουμε άμφιβολία πως κανεις δασκάλος δέν θα θελήσει να μείνει μακριά άπό το χρέος του. Όπως δέν έχουμε άμφιβολία πως το Υπουργείο Παιδείας δε θά επιτρέψει την παρεμβολή κανενός ρουσφεπιού. Οι δάσκαλοι λοιπόν στά σχολεία τους.—Δεύτερη δυσκολία είναι πως πολλές θέσεις, ιδίως δημοδιδασκάλων είναι κενές. Όταν πρόκειται να επανδρωθούν τά σχολεία τής Μακεδονίας, τής Θράκης, τής Ηπειρού, τών νησιών, τών όρεινών περιοχών τής Ρούμελης και τής Πελοποννήσου είναι ντροπή ν' αναβάλλεται ή χορήγηση τών σχετικών πιστώσεων άπό το Γενικό Λογιστήριο. Οι δάσκαλοι πρέπει να διορισθούν άμέσως.—Τρίτη δυσκολία είναι ότι τ' άναγωνιστικά και του δημοτικού και του Γυμνασίου έχουν εκδοθεί άπό τη δικτατορία και όπως έκαμε κατά μίμηση και ή άείμνηστος Π.Ε.Ε.Α. με δυο άναγωνιστικά που τύπωσε στη διάρκεια τής κατοχής, «τ' αετόπουλα» και τόν «Έλας»,—έχουν σαν κύριο μοτίβο τους την πολιτική και μάλιστα τόν έπαινο του μεγάλου άρχηγού και κυβερνήτη. Να πούμε πως μπορούν να συνταχθούν, να κριθούν και να εκδοθούν καινούργια άναγωνιστικά είναι ά ν ο ή τ ο, δέν έχουμε μπροστά μας ένα μήνα. Νέα άναγωνιστικά πρέπει να είναι έτοιμα για του χρόνου. Ό ένας χρόνος είναι πολυς και άρκεί για να έτοιμασθούν. Χρειάζεται φυσικά να έχουν το λόγο οι πλέον άρμόδιοι. Και αυτοί είναι, εκτός άπό το εκπαιδευτικό Συμβούλιο, οι σύλλογοι τών καθηγητών και τών δημοδιδασκάλων και προσωπικότητες, όπως ο Δελημούζος, ο Θεοδοραζόπουλος, ο Κακριδής, ο Γεωργούλης. Τι θα γίνει όμως στο μεταξύ; Άς συστηθεί στους δασκάλους να άποφεύγουν τά κείμενα που πειράζουν κι άεδιάσκουν άλλα που δέν πειράζουν. Υπάχει και μια άλλη λύση—είναι πρόταση του κ. Λαούρδα, στο περιοδικό «Δημοκρατική Έπιθεώρηση»

—να διδάσκονται συγγραφείς ένας σε κάθε τάξη: ο Παπαδιαμαντής, ο Μακρυγιάννης, ο Παλαμάς, ο Σολωμός κλπ. Άς εφαρμοσθεί και αυτή ή ιδέα όπου είναι δυνατό. Με λίγη καλή διάθεση και με συμψηφισμό του ρεμάτος που κυριάρχησε στη δικτατορία του Μεταξά και του ρεμάτος που κυριάρχησε στη δικτατορία του ΕΑΜ οι δάσκαλοι θα μπορέσουν να κάμουν τη δουλειά τους—Μένει ή τελευταία δυσκολία. "Οτι τά παιδιά και οι δάσκαλοι πηγαίνουν στά σχολεία με μια άποκτημένη ταχύτητα πολιτικολογίας. Και το άσχημο είναι πως όσοι έχουν συμφέρον θα θελήσουν να συδανυλίζουν την τάση αυτή. Έδώ ή καλή θέληση δέν φτάνει. Χρειάζεται να δουλέψουν τά σχολεία κανονικά και έντονα. Χρειάζεται να δουλέψουν στις ελεύθερες ώρες τά σχολικά Γυμναστήρια. Να ξαναφτιασθούν οι σχολικές κοινότητες. Χρειάζεται οι δάσκαλοι ιδιαίτερα στη Μέση έκπαίδευση, να δίνουν στους μαθητές τους έργασίες φιλολογικές, έπιστημονικές κλπ. να τις έτοιμάζουν στο σπίτι και να τούς δημιουργούν διαφέροντα ούσιαστικά και πιο ταιριαστά στην ηλικία τους. Και φυσικά χρειάζεται να αυτοδεσμευθούν πρώτα οι δάσκαλοι. Γι' αυτούς που δέν μπορέσουν να το κάμουν οι άρμόδιες έποπτικές ύπηρεσίες, επιθεωρήσεις κλπ., πρέπει να δείξουν πως δέν χορατεύουν. Να κινητοποιθούν δηλ. και οι επιθεωρητές και οι εκπαιδευτικοί Σύμβουλοι και όσοι άλλοι είναι άρμόδιοι να παρακολουθήσουν τη λειτουργία τών σχολείων άπό κοντά.

Αυτό σημαίνει πνεύμα άνασυγκρότησης. Άλλοιώς το πνεύμα τής ρουτίνας και τά πονηρά πνεύματα τών έξτρεμισμών θα πνίξουν την έκπαίδευση.

ΣΥΜΒΟΛΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ο Ι Ε Ρ Ο Σ Λ Ο Χ Ο Σ

Ἐδῶ καὶ μερικὲς βδομάδες διαλύθηκε ὁ «Ἱερὸς Λόχος». Σερνά, ἀθόρυβα, βγήκε ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς ἀπλῆς πραγματικότητας καὶ πέρασε στὴν ἱστορία τοῦ Ἑθνούς. Ὅπως οἱ Ἱεροὶ Λόχοι ποὺ προηγήθηκαν στὴν ἱστορία μας ἔτσι κι ὁ τελευταῖος θὰ μεγαλώνει κάθε μέρα περισσότερο ὡς Παράδειγμα καὶ ὡς Σύμβολο. Ἡ κάθε γενεὰ ποὺ ἔρχεται θ' ἀντλεῖ ἀπὸ τὸ Σύμβολο τὴν πίστη της, κι' ἀπὸ τὸ Παράδειγμα τὸ νόημα τοῦ χρέους της.

Ὁ τελευταῖος Ἱερὸς Λόχος ἰδρύθηκε τὸ καλοκαίρι τοῦ 1942, σὲ ὄρες κρίσιμες, ὅταν ὁ Ρόμμελ βρισκόταν ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια. Τὶς μέρες ἐκεῖνες, τὸν Αὐγούστο τοῦ 1942, ἡ Πρώτη Ἑλληνικὴ Ταξιαρχία ἔπαιρνε θέσεις στὸ μέτωπο τοῦ Ἑλ'-Ἀλαμείν, καὶ στὴν Παλαιστίνη σχηματιζόταν ἡ Δεύτερη. Οἱ ἀξιωματικοί, ὅμως, πέρσευαν καὶ ζητοῦσαν ὅλοι νὰ πολεμήσουν. Τότε ὁ Παναγιώτης Κανελλόπουλος ποὺ εἶχε μπεῖ ὡς Ἀντιπρόεδρος στὴν Κυβέρνηση καὶ εἶχε ἀναλάβει τὰ τρία πολεμικὰ ὑπουργεῖα σκέφθηκε νὰ ἰδρύσει τὸν Ἱερὸ Λόχο σὰ λόχο ἀξιωματικῶν ποὺ θάκαναν χρέη ἀπλῶν ἀνδρῶν. Κι' ἀνάθεσε τὴ διοίκηση τοῦ Λόχου στὸν συνταγματάρχην Χριστόδ. Τσιγάντε.

Μέσα σὲ τρεῖς μῆνες ὁ Ἱερὸς Λόχος εἶχε ὀργανωθεῖ καὶ ἀσκηθεῖ σὲ εἰδικὰ ἔργα ἐπικινδύνων ἐπιδρομῶν, σὲ ἔργα «κομμάντος». Καὶ δυόμιση χρόνια, ἀδιάκοπα, ἔλαβε μέρος σ' ἐπιχειρήσεις στὴν ἔρημο, στὴν Τύνιδα, στὶς θάλασσες, στὰ νησιά. Μὲ τὸν ἴδιον ὡς τὸ τέλος διοικητὴ καὶ μὲ τὸν ἴδιο πυρῆνα ἀξιωματικῶν ἐτίμησε τὴν Ἑλλάδα καὶ προκάλεσε τὴ βαθεὶά ἀναγνώριση τῶν Συμμάχων. Γιὰ τὴν πρώτη του ἀποστολὴ ξεκίνησε τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1942. Ὁ Παναγιώτης Κανελλόπουλος κατευθώδωσε τὸν Ἱερὸ Λόχο μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διαταγὴ :

Ἡμερησία Διαταγὴ**Πρὸς τοὺς ἀνδρας τοῦ Ἱεροῦ Λόχου**

Ὅταν, ἐδῶ κ' ἕνα μῆνα, συγκεντρωθήκατε μπροστά μου καὶ σὰς μίλησα, ἔνοιωσα ἕνα δέος μεγάλο μέσα μου. Δὲ θυμᾶμαι ἂν σὰς εἶπα ὅσα ἔπρεπε. Θυμᾶμαι, ὅστόσο, ὅτι σὰς εἶπα καὶ μερικὲς λέξεις ποὺ ἔπρεπε νὰ πῶ.

Σὰς εἶπα : Τὸ χρέος σας δὲν εἶναι γραμμένο σὲ

κανένα νόμο, σὲ κανένα κανονισμό, σὲ κανένα μνημόνιο, γιατί εἶναι χρέος ποὺ ξεπερνάει κάθε γραπτὸ ἢ προφορικὸ λόγο, κάθε συγκεκριμένη ἐπιταγὴ, κάθε ρητὴ ἔννοια καθήκοντος. Καλεῖσθε νὰ πειθαρχήσετε σὲ μιὰν ἐντολὴ καὶ νὰ ἐκτελέσετε ἕνα χρέος ποὺ δὲ μπορεῖ νὰ διατυπωθεῖ σὲ καμμιά φράση. Καλεῖσθε νὰ πειθαρχήσετε σὲ κάτι ποὺ καμμιά διαταγὴ δὲν τὸ χωράει. Καλεῖσθε ν' ἀποδείξετε ὅτι ὅσα δὲν τὰ χωροῦν οἱ διαταγές, τὰ χωράει ὡστόσο ἡ καρδιά σας.

Ἦρθε ἡ στιγμή νὰ ὑπακούσετε στὴν καρδιά σας. Τὸ Ἀνώτατο Βρετανικὸ Στρατηγεῖο σὰς ἐτίμησε μὲ μιὰν ἀποστολὴ μεγάλη, δύσκολη, ὑπέροχη. Στὸ πρόσωπό σας τιμᾶται ἡ Ἑλλάς.

Εἶσθε ἀξιωματικοί, καὶ ὁ καθένας σας διοικεῖ καὶ διατάσσει τὴν πὸ μεγάλη καὶ πὸ γερὴ μονάδα ποὺ διαθέτει : τὸν ἑαυτὸ του.

Εἶσθε λίγοι σὲ ἀριθμὸ, καὶ ὅμως πρέπει νὰ ἐκτελέσετε ὅτι μόνον ἀπειρα πλήθη κατορθώνουν. Καὶ θὰ τὸ κατορθώσετε.

Εἶσθε Ἑλληνες, καὶ ξέρετε πολὺ καλὰ τὴν ὑπέροχο, ἀλλὰ καὶ πόσο ἀπαιτητικὸ εἶναι τὸ νόημα ποὺ ἔχει ἡ λέξη «Ἑλλάς».

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς σὰς συνοδεύει μὲ τὶς εὐχές του. Ὁ Θεὸς μαζί σας.

Καίριον 13 Δεκεμβρίου 1942

Ὁ

Ἐπισημογραφία τοῦ Ἱεροῦ Λόχου
 Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης
 ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
 Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως

Λαϊκὴ σταυροφορία γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση.

Πανεπιστήμια ἀνοικτὰ γιὰ ὅλους—γιὰ τοὺς ἀξίους.

Προσοχὴ στοὺς ἐργαζόμενους νέους.

Μέριμνα γιὰ τὴν Ἀγροτικὴ Νεολαία.

Δημοκρατικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν νέων.

Ἐλευθερία καὶ δικαιοσύνη γιὰ ὅλους.

Προσοχὴ στὴν Παιδεία—προσοχὴ στὸ παιδί

Πρόνοια γιὰ τοὺς νέους.

Ἀγῶνας ἀντιφασιστικὸς—ἀντιολοκληρωτικὸς, δημοκρατικὸς.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΝΕΩΝ

ΙΟΥΛΙΟΣ 1943

Είμαστε νέοι και νέες που ό πόθος να κάμουμε κι' εμείς κάτι για την πατρίδα μας πήγε στην οργάνωση που λέγεται Ε.Π.Ο.Ν. Ένωμένοι με την ιδέα της Ελλάδας επήγαμε εκεί. Είμαστε από κάθε τάξη της κοινωνίας κι' από διάφορους τόπους της ελληνικής γης. Από την αρχή της κατοχής μας ένωσε ή δουλεία, ή πείνα κι' όλος ό άλλος κατατρεγμός της φυλής. Ένωθήκαμε μόνοι μας για να βοηθήσουμε εκείνους από μας που δυστυχοῦσαν πιο πολύ. Έπειτα αρχίσαμε να βοηθοῦμε κι' άλλους γύρω μας. Όσο περνοῦσε ό καιρός, νοιώθαμε όλοένα και πιο καθαρά, ότι όλοι έχουμε κοινή τύχη, κι' αυτό μέσα μας τό είπαμε πατρίδα. Η δουλεία, ή πείνα κι' όλος ή άλλος κατατρεγμός της φυλής γεννοῦσαν μέσα μας τό δυνατό συναίσθημα της κοινής μοίρας που μας έδενε. Όλα τοῦτα τὰ βάσανα ανάστησαν τό ιδανικό μας: ιδανικό νοπό, άπτό και καθαρό, γεννημένο από τη ζωή την ίδια. Λόγια παλιά που είχαμε ακούσει στο σπίτι και στο σχολείο πήραν τώρα οὐσία και σάρκα.

Ένωμένοι μ' αυτό τό ιδανικό πήγαμε στην Ε.Π.Ο.Ν. Ό πόθος μας ήταν να προσθέσουμε τη μικρή μας δράση σε μιὰ πιο μεγάλη. Εκεί μας έδωκαν ένα καταστατικό και μας είπαν «αυτό, παιδιά, είναι τό αλφαβητάρι σας, είναι γραμμένο επίτηδες για σας. Μελετήστε το κι' ενεργήστε όπως όρίζει». Πήραμε με θέρημη τό ζήτημα κι' αρχίσαμε να μελετᾶμε τό καταστατικό. Πότε στο ένα και πότε στο άλλο σπίτι συγκεντρωνόμαστε μυστικά και πριν πάμε στην Ε.Π.Ο.Ν. Τό ίδιο λοιπόν κάμαμε και τώρα. Συγκεντρωθήκαμε και διαβάσαμε όλόκληρο τό καταστατικό. Όστερα αρχίσαμε να τό διαβάζουμε από παράγραφο σε παράγραφο και να τό συζητοῦμε με τόν τρόπο μας. Από πριν είχαμε βάλει άπαράβατη ρήτρα στη συντροφιά μας να μη δεχόμαστε τίποτε, προτού τό συζητήσουμε, τό περάσουμε καθαρά από τό νοῦ μας και τό ζυγίσουμε ό ένας με τόν άλλον. Τόν όρον αυτόν τόν βάλαμε, γιατί είχαμε κάποια πείρα από την Ε.Ο.Ν., όπου δίχως συζήτηση μας έλεγαν: θα κάμετε τοῦτο ή εκείνο. Κι' άλλον έναν όρο είχαμε βάλει για τη συζήτηση: κάθε φορά ένας από μας να διευθύνει τη συζήτηση, για να μη χανόμαστε σε άταξία και για να συνειδητοποιήσουμε μέσα μας, ότι κι' εμείς παίρνουμε ευθύνη για κάτι και για να οργανώσουμε έτσι, ελεύθερα την κοινωνικότητά μας. Επίσης αποφασίσαμε να κρατᾶμε πρακτικά γι' αυτά που λέμε.

Κι' αρχίσαμε να διαβάζουμε από φράση σε φράση τό καταστατικό της Ε.Π.Ο.Ν. «Ίδρύεται πανελλαδική οργάνωση της νέας γενεάς με τόν τίτλο ένιαία πανελλαδική οργάνωση νέων. Η Ε.Π.Ο.Ν. είναι οργάνωση έθνικο-άπελευθερωτική, αντιφασιστική, προ-

οδευτική, φιλειρηνική». Με τη συζήτηση που κάναμε καταδείχθηκε για μας, ότι πανελλαδική οργάνωση της νέας γενιάς δέν μπορεί να γίνει σήμερα, γιατί μήτε κράτος έχουμε μήτε ελευθερία, για να είπει ό λαός τη γνώμη του, πώς θα οργανωθεί ή νέα γενιά. Αυτό λοιπόν που γίνεται τώρα εδώ με την Ε.Π.Ο.Ν. θα είναι προσπάθεια κάποιου κόμματος. Δέν είναι πανελλαδικό, αλλά μερικό. Μπορεί όμως, είπαμε, αυτοί που κάνουν την οργάνωση να θέλουν τό καλό του τόπου και να θέλουν να οδηγήσουν κι' εμάς. Άλλωστε ό σκοπός της οργάνωσης είναι άπελευθερωτικός και αντιφασιστικός. Κι' εμείς γι' αυτό πήγαμε στην Ε.Π.Ο.Ν., γιατί θέλαμε να εργασθοῦμε, να βοηθήσουμε για την άπελευθερωση και γιατί είμαστε αντιφασιστές κι' αγαπούσαμε τη λευθεριά. Οί δύο τελευταίοι σκοποί, ό προοδευτικός και ό ειρηνικός, μας φάνηκαν κάπως περίεργοι, όχι γιατί εμείς δε θέλαμε την πρόοδο και δε λαχταρούσαμε την ειρήνη, αλλά γιατί αυτή τη στιγμή που είμαστε σε βαρύ ζυγό προσίχε να πετάξουμε τη σκλαβιά από τη ράχη μας. Όλοι είπαμε, τί πρόοδος μπορεί να γίνει σήμερα στον τόπο μας που είναι όλο έρείπια, και τί χρειάζεται ό λόγος για τόν φιλειρηνισμό; Ένας μάλιστα από μας, σπουδαστής της παιδαγωγικής ακαδημίας, έπέμνε πολύ επάνω σ' αυτό τό ζήτημα, γιατί του φάνηκε πολύ παράξενο ν' ανακατώνεται από την αρχή ό άπελευθερωτικός σκοπός μ' άλλα ζητήματα για την ώρα δευτερότερα. «Τώρα που ό λαός μας κάνει τό σκληρότερο πόλεμο, τώρα που είναι μέσα στη φωτιά και στο αίμα και τὰ παίζει όλα για τη λευθεριά του, γιατί να μειώνουμε τό πάθος του προς τη λευθεριά με άλλους σκοπούς; Εμείς οί Έλληνες είμαστε φιλειρηνικοί πριν ακόμα αρχίσει ό πόλεμος και από πεποίθηση και από ανάγκη. Από πεποίθηση, γιατί πιστεύουμε στ' ανθρωπιστικά ιδανικά, από ανάγκη, γιατί ξέρούμε ότι εμείς οί φτωχοί Έλληνες έχουμε περισσότερο ανάγκη την ειρήνη από τους άλλους που είναι πλούσιοι και μεγάλοι λαοί. Τόν φιλειρηνισμό μας αυτόν τόν διαδηλώσαμε πάντα κι' ό πόλεμος αυτός δέν μας βρήκε καθόλου έτοιμους έτσι που πήγαμε και χτυπούσαμε τους Ίταλους με τις πέτρες στην Πίνδο, όταν μας έκαμαν την εισβολή. Φιλειρηνικοί είμαστε και άπέναντι στη Βουλγαρία κι' όμως εκείνη μπήκε με τη βοήθεια τών Γερμανών στη Θράκη και στη Μακεδονία και έξοντώνει τόν πληθυσμό μας. Γιατί λοιπόν μπαίνει από τώρα εδώ αυτός ό σκοπός; Να διδάξει φιλειρηνισμό και σε ώρα που δέν πρέπει και σε λαό που έχει δώσει άπόδειξη γι' αυτό; Έγώ, σύντροφοι, αυτό δέν τό δέχομαι». Αυτό είπε ό σπουδαστής της παιδαγωγικής ακαδημίας. Άς προχωρήσουμε όμως, είπαμε,

παρακάτω. Εκεῖνος κράτησε τὴ γνώμη του καὶ προχωρήσαμε.

«Ὁ πρῶτος σκοπὸς τῆς Ε. Π. Ο. Ν. εἶναι ἡ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση καὶ ἡ πλήρης ἀνεξαρτησία καὶ ἀκεραιότητα τῆς Ἑλλάδας. Ὅταν λέμε πλήρη ἀνεξαρτησία αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ αὐριανὴ Ἑλλάδα δὲν μπορεῖ νάχει τὴν προπολεμικὴ μισοαποικιακὴ μορφή. Κι' ὅταν λέμε ἀκεραιότητα, αὐτὸ σημαίνει ὅτι διεκδικοῦμε τὴν Ἑλλάδα ὅπως ἦταν πρὶν ὑποδουλωθεῖ στὸν ἀξονικὸ ζυγὸ, δηλαδὴ χωρὶς κανένα ἀκρωτηριασμό». Ἐδῶ ἐπάνω ἀνοιξε πῶς μεγάλη συζήτηση μεταξύ μας. Γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση βρεθήκαμε ὅλοι ἀμέσως σύμφωνοι καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ χωρίσαμε ἀπὸ τὰ ἄλλα. Χωρὶς ἐλευθέρωσι αὐτοκυβέρνηση Ἑλλάδα δὲ γίνεται τίποτε, τοῦτο εἶναι τὸ πιστεύω κάθε Ἑλληνα. Προχωρήσαμε λοιπὸν στὸ δεύτερο σημεῖο, δηλαδὴ τὴν πλήρη ἀνεξαρτησία καὶ τὴν ἐριμνεῖα πὸς δίνει σ' αὐτὴν τὸ καταστατικό. Ἐδῶ σταματήσαμε πολὺ. Τὶ θέλει νὰ εἰπεῖ μὲ τὴν «μισοαποικιακὴ μορφή; Μιὰ φοιτήτρια τῆς Νομικῆς πῆρε τὸ λόγο: «Εἶχαμε, λέγει, δάνεια πάρει ἀπὸ τοὺς ξένους καὶ πληρώναμε πολλὰ τοκοχρεωλύσια. Αὐτὸ πρέπει τώρα νὰ λείψει, ἀφοῦ δώσαμε τόσο αἶμα γιὰ τὸν κοινὸν ἀγῶνα. Νικήσαμε τοὺς Ἱταλοὺς, ἀναγκάσαμε τοὺς Γερμανοὺς νὰ φέρον ἐδῶ τὴν πολεμικὴ τους μηχανή, κι' ἔτσι δώσαμε καιρὸ στοὺς Ἄγγλους, Ρώσους καὶ Ἀμερικανοὺς νὰ ἐτοιμαστοῦνε πῶς πολὺ. Αὐτὸ τὸ ὁμολογοῦν ἀκόμα καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Γερμανοὶ καὶ εἶναι αὐτὸς ἓνας πρόσθετος λόγος νὰ μᾶς μισοῦν καὶ νὰ μᾶς ἐξοντώνουν. Ἐπίσης ἀκουσα ἓνα γαλλικὸ σταθμὸ νὰ λέγει: ὅτι ἡ Ἀθήνα ἔσωσε τὴ Μόσχα. Γιὰ τοῦτο πρέπει ὅλα τὰ δάνεια πὸς εἶχαμε στοὺς συμμάχους μας ἢ νὰ μᾶς τὰ σβύσουν ἢ νὰ τὰ περάσουν στὸ λογαριασμὸ τῶν ἐχθρῶν μας». «Μὰ δὲν εἶναι μονάχα αὐτὸ» προσθέτει ἓνας ἄλλος σύντροφος. «Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχαμε τὴ Γερμανία μοναδικὸ ἀγοραστὴ τῶν προϊόντων μας. Κι' ἐπειδὴ ἐκεῖνη ἦταν δυνατὴ, κανόνιζε τὶς τιμὲς ὅπως ἤθελε καὶ γιὰ τὰ προϊόντα μας δὲν μᾶς ἔδινε ὅ,τι χρειαζόμεστε, ἀλλὰ ὅτι δὲν χρειαζόταν ἐκεῖνη». «Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα» προσθέτει ἓνας φοιτητῆς τῆς ἀνωτάτης ἐμπορικῆς σχολῆς: «Τὸ βιωτικὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς μας ἦταν πολὺ χαμηλὸ πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ μᾶς μασιτίγωνε ἡ ἔλνοσσία καὶ ἡ φθίσις». Ἄν ἐννοεῖ τὸ καταστατικό ὅλα αὐτά, τότε ἔχει δίκιο, εἶπαμε ὅλοι. Αὐτὰ πρέπει κάποτε νὰ πάθουν. «Ἀλλὰ κι' ἂν ὅλα αὐτὰ πάθουν, κι' ἂν ὅλα αὐτὰ τὰ κανονίσουμε πρόσθεσε ὁ φοιτητῆς τῆς ἀνωτάτης, καὶ πάλι τὸ βιωτικὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς μας θὰ μείνει χαμηλὸ. Γιατί, ἂν μοιράσουμε τὸ ἐθνικὸ μᾶς εἰσόδημα σὲ ἴσα μερίδια καὶ δὲν ὑπάρχει πλούσιος καὶ φτωχός, θὰ πάθει ὁ καθένας μας 14 προπολεμικὲς δραχμὲς τὴν ἡμέρα. Γιὰ τοῦτο, κι' ἂν μᾶς σβύσουν τὰ χρέη μας, κι' ἂν κανονίσουμε τίμια τὴν ἀγορὰ τῶν προϊόντων μας, πάλι θὰ πρέπει νὰ δουλέψουμε περισσότερο ἀπὸ πρὶν, ἂν θέλουμε ἀληθινὰ ν' ἀνσβάσουμε τὸ βιωτικὸ μας ἐπίπεδο. Πρέπει, φίλοι μου, νὰ παράγουμε πε-

ρισσότερα, γιὰ νάχουμε ὁ καθένας κάτι περισσότερο ἀπὸ πρὶν. Αὐτὸ εἶναι οἰκονομικὸς νόμος. Τὰ ὑλικά ἀγαθὰ δὲ γίνονται μόνον τους, ἀλλὰ μὲ τὸ κόπο τῶν ἀνθρώπων». Αὐτὰ τὰ δεχθήκαμε ὅλοι, γιατί ἦταν ὀλοκάθαρα καὶ λογικά.

Καὶ προχωρήσαμε στὸ τρίτο ζήτημα, πὸς θέτει ὁ πρῶτος σκοπὸς τῆς Ε. Π. Ο. Ν. «Ὅταν λέμε ἀκεραιότητα αὐτὸ σημαίνει, ὅτι διεκδικοῦμε τὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἦταν πρὶν ὑποδουλωθεῖ στὸν ἀξονικὸ ζυγὸ, δηλαδὴ χωρὶς κανένα ἀκρωτηριασμό». Κοιταχτήκαμε ὅλοι, ὅταν ἀκούσαμε αὐτὸ τὸ πρῶγμα. Ὅστε «διεκδικοῦμε» τὴν ἀκεραιότητά μας, λέγει ἓνας πὸς δὲν εἶχε μιλήσει ὡς τώρα, φοιτητῆς τῆς ἱατρικῆς πὸς ἔχασε τὸν ἀδελφὸ του στὸ ἀλβανικὸ μέτωπο. Αὐτὲς λοιπὸν εἶναι οἱ «διεκδικήσεις» τῆς Ἑλλάδας, ἕστερα ἀπὸ ἓναν πόλεμο πὸς οἱ ἄλλοι ἔπessαν κατεπάνω τῆς δίχως ἀφορμὴ καὶ τὴν κατακρεούργησαν; Τὸ ἀντίδορο γιὰ τὰ δεινὰ μας, γιὰ τὴ συμβολὴ μας, γιὰ τὸ ἀναίτιο καὶ ἀφθονο αἶμα πὸς χύθηκε ἀπὸ τὸ κορμὶ μας, θὰ εἶναι λοιπὸν νὰ «διεκδικήσουμε» τὴν ἀκεραιότητά μας; Δωδεκάνησα καὶ Κύπρος καὶ Βόρειος Ἡπειρος δὲν ὑπάρχουν λοιπὸν γιὰ τὸν Ἑλληνισμό; Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐπιβληθοῦν κυρώσεις στοὺς Βουλγάρους πὸς γιὰ τρίτη φορὰ μέσα σὲ τριάντα χρόνια μᾶς ἔσφαξαν ἀγεληδόν; Καὶ δὲν πρέπει ν' ἀσφαλισοῦμε τὰ σύνορά μας δηλαδὴ ὠρισμένα κλειδιά πὸς τὰ κρατοῦν οἱ Βούλγαροι νὰ τὰ πάρουμε ἕμεῖς γιὰ νάχουμε κάποια ἀσφάλεια γιὰ τὸ μέλλον; Καὶ σὰς ἐρωτῶ, σύντροφοι, οἱ Ρῶσοι, οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν θὰ ἐπιβάλουν ὅρους εἰρήνης στοὺς Γερμανοὺς καὶ στοὺς Ἰάπωνες; Τότε γιατί κάνουν τὸν πόλεμο; Κι' ἕμεῖς θ' ἀφήσουμε ἀπλήρωτο τὸ αἶμα πὸς ἔχυσαν ἀπὸ τὸ κορμὶ τοῦ ἔθνους μας οἱ Βούλγαροι; Τὶ δικαιοσύνη θὰ ἦταν αὐτὴ; Τὸ ἐπισφράγισμα θὰ ἦταν τότε, ὅτι οἱ Βούλγαροι θὰ μείνουν βιολογικά καὶ οἰκονομικά ἄτρωτοι ἀπ' αὐτὸν τὸν πόλεμο κι' ἕμεῖς θὰ βγοῦμε θανάσιμα πληγωμένοι. Μοῦ κάνει ἐντύπωση, πῶς, ἀφοῦ ὁ σκοπὸς τῆς Ε.Π.Ο.Ν. εἶναι ἐθνικὸς, δὲν μνημονεύει καθόλου τὴ Βουλγαρικὴ θηριωδία στὴ Μακεδονία καὶ στὴ Θράκη καὶ τὶς 100 χιλιάδες θύματα πὸς ἔχουμε σὲ νεκροὺς μονάχα. Ἐμεῖς ἐδῶ χαρακτηρίζουμε προδότη κανένα φτωχὸ ἐργάτη, πὸς, γιὰ νὰ ζήσει τὰ παιδιά του, δούλεψε στοὺς Γερμανοὺς. Ἐπίσης τὸ καταστατικό τῆς Ε.Π.Ο.Ν. μιλάει γιὰ προδότες καὶ ζητάει ὄλο τὸ θανάσιμο μῖσος μας ἐναντία τους καὶ δὲ ζητάει ἀπὸ μᾶς νὰ μισήσουμε θανάσιμα τοὺς Βουλγάρους πὸς ἐξόντωσαν ἑκατὸ χιλιάδες ἀνδρικό πληθυσμὸ στὴ Μακεδονία καὶ Θράκη; Μιὰ ὀργάνωση πὸς ἔρχεται νὰ κατευθύνει τὴν πανελλαδικὴ νεολαία δὲ γίνεται νὰ μὴν τὰ γνωρίζει ὅλα αὐτά. Κι' ἀφοῦ τὰ γνωρίζει, γιατί δὲν τὰ μνημονεύει καὶ δὲν τὰ κάνει κίνητρα γιὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸ μας ἀγῶνα παρὰ ἔρχεται σ' αὐτὴν τὴν ὥρα τῆς μεγάλης τραγωδίας τῆς φυλῆς νὰ μᾶς μιλήσει γιὰ πρόοδο;»

Ἔστερα πῆρε τὸ λόγο ἓνας τελειόφοιτος τοῦ Γυμνασίου, παιδί τῆς ἐργατιᾶς, ἀρετὰ χλωμό, ἀλλὰ

μέ μεγάλη αυτοπεποίθηση. «'Από τὸν πατέρα μου, πού ἔκαμε τὸν ἄλλον παγκόσμιον πόλεμον, ἔχω ἀκούσει, πὼς οἱ Βούλγαροι ὀλοένα καὶ πιὸ κάτω μᾶς κατεβάζουν μὲ τίς σφαγές. Δὲν πάνε πολλὰ χρόνια πού εἴμαστε ἀκόμα στὴν Ἀνατολικὴ Ρωμυλία. Τώρα μᾶς ἔφεραν στὸ Αἰγαῖο καὶ πῆραν καὶ τὴ Θάσο ἀκόμα καὶ τὴ Σαμοθράκη, πράγμα πού δὲν εἶχε ματαγίνει ποτὲ στὴν ἱστορία, ὅπως λένε τὰ χαρτιά. Κι' ὅλα αὐτὰ χωρὶς νὰ μᾶς νικήσουν ποτέ. Αὐτό, παιδί μου, οἱ Βούλγαροι πρέπει νὰ τὸ πληρώσουν μιὰ μέρα, εἰδεμὴ ἡ Ἑλλάδα θὰ γίνει ἀρχαιότητα. Ὅπως θὰ κάμουν οἱ μεγάλοι, τὸ ἴδιο πρέπει νὰ κάμουμε κι' ἐμεῖς. Ἡ Ρουσία πολεμáει νὰ κερδίσει τὸν πόλεμον κι' ἔχει βλέψεις καὶ διεκδικήσεις γύρω της. Ἀπὸ τώρα κι' ὅλας βάζει τοὺς ὄρους της γιὰ τὰ Βαλτικὰ κράτη, γιὰ τὴν Πολωνία, τὴ Ρουμανία, καὶ κατὰ πὼς φαίνεται καὶ γιὰ τὴν Τουρκία. Λοιπὸν κι' ἐμεῖς θὰ πᾶμε σύμφωνα μὲ τὸ παράδειγμά τους. Θὰ ζητήσουμε νὰ τιμωρηθεῖ ἡ Βουλγαρία γιὰ τὰ ἄτιμα πράγματα πού ἔκαμε. Ἐχω ἀκούσει, πὼς πρέπει νὰ κάμουμε σύνορον γεωφυσικά, ἔτσι τὰ λέει ἡ ἐπιστήμη. Νὰ πιάσουμε δηλαδὴ τὰ μεγάλα βουνὰ δικὰ μας γιὰ στρατιωτικὸ σύνορον καὶ οἱ Βούλγαροι νὰ πέσουν κάτω. Ἄλλοιὼς ἐμεῖς ἐδῶ, ὅταν τελειώσει ὁ πόλεμος, θὰ μετρούμε πάλι τὴ φτώχεια μας». Ἐπειτα πῆρε τὸ λόγο ἕνας ἄλλος, ἀπόφοιτος τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, καὶ λέει: «παιδιά, τὸ ζήτημα τῶν Βουλγάρων εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸ πάρομε στ' ἀφήγιστα. Ἐκεῖνοι ἐκείπέρα σφάζουν κι' ἐμεῖς ἐδῶ συζητοῦμε. Καὶ δὲ σφάζουν μονάχα ἀπὸ βαρβαρότητα, ὅπως νομίζουν μερικοί, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σχέδιο. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ τὸ καταλάβουμε καλά. Οἱ Βούλγαροι ἔχουν μελετήσει καλὰ τὴν ἱστορία καὶ γι' αὐτὸ μᾶς σφάζουν. Ἡ ἱστορία τοὺς λέει ὅτι ἐμεῖς ἔχουμε μεγάλη ἐκπολιτιστικὴ δύναμη κι' αὐτὴ εἶναι πού ἐξομοιώνει. Χωρὶς νὰ θέλουμε νὰ κανηθούμε ἀπέναντί τους τοὺς δώσαμε καὶ τὸ χριστιανισμὸ καὶ τὰ γράμματα καὶ τίς τέχνες. Κι' ὅμως πάλι μᾶς σφάζουν, γιατί; Καὶ τώρα μᾶς σφάζουν πιὸ ἄγρια ἀπὸ πρὶν. Θέλω νὰ σᾶς εἰπῶ, γιατί μᾶς σφάζουν. Τὸ ζήτημα μὲ εἶχε βασανίσει πολὺ καὶ παιδεύθηκα γιὰ νὰ τὸ καταλάβω. Πῆρα ἀπὸ ἱστορία καὶ μελέτησα. Ὅχι τὴν παλιὰ τὴ Βυζαντινὴ πού μαθαίνουμε στὰ Γυμνάσια, ἀλλὰ τὴν κατοπινὴ τῆς Τουρκοκρατίας πού δυστυχῶς δὲν τὴν μαθαίνουμε ἐμεῖς στὰ σχολεῖα μας. Λοιπὸν ἡ Τουρκοκρατία, ἦτανε καθεστῶς ἐνιαῖο ἀπὸ τὸ Δούναβη ὡς τὸν Εὐφράτη. Τότε λοιπὸν οἱ Βούλγαροι δὲν μπορούσαν νὰ σφάζουν τοὺς Ἕλληνας κι' ἔγινε κάτι πολὺ σπουδαῖο, φάνηκε καθαρὰ ἡ δυναμικὴ τῶν λαῶν καὶ τῶν τόπων τῆς Βαλκανικῆς. Στους αἰῶνες ἐκεῖνους πούθενά οἱ Βούλγαροι δὲν μπόρεσαν νὰ συναγωνισθοῦν τοὺς Ἕλληνας. Ἡ δύναμη τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ὄχι μονάχα ἡ βιολογικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ τεχνικὴ καὶ πνευματικὴ κρατοῦσε ὅλη τὴ Βαλκανικὴ. Γιατὶ οἱ Βούλγαροι δὲν κατάρθωσαν τότε κάτω ἀπὸ τὴν κοινὴ προστασία τῆς Τουρκοκρατίας οὔτε πληθυσμὸ νὰ δημιουργήσουν στὴν Ἀνατολικὴ Ρωμυλία, οὔτε

ἐμπόριον, οὔτε τίποτε ἄλλο. Ἀντίθετα οἱ Ἕλληνες πλημμύρισαν τὴ Μακεδονία, τὴ Θράκη, τὴ Ρωμυλία, τὸν Πόντο. Σαναφάνηκε δηλαδὴ στους αἰῶνες αὐτοὺς ἄλλη μιὰ φορὰ πὼς ἐμεῖς εἴχαμε μεγαλύτερη ἱκανότητα γιὰ πρόοδο καὶ εἰρηνικὰ ἔργα καὶ ὅτι εἴμαστε ἐμπειρότεροι γιὰ κοινοπραξία ἀπὸ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς. Ὅ,τι ἔγινε στὴν ἀρχαία ἐποχὴ τὸ ἴδιο καὶ στὴν Τουρκοκρατία. Οἱ Ἕλληνες εἴτε γεωργοί, εἴτε βιοτέχνες, εἴτε ἔμποροι εἶναι πρέπει πρῶτα νὰ δουλέψουν καλὰ τὸν τόπον τους κι' ἔπειτα νὰ βγαίνουν ἔξω. Καλλιεργοῦν ἐντατικὰ τὸ τοπίον τους καὶ κτίζουν ἐπάλληλα συστήματα, ἐνῶ οἱ Βούλγαροι ἔχουν τὸ σύστημα τῆς πατριᾶς. Περιορίζονται στὰ στοιχειώδη πού δίνει ἡ γῆ, στὴν ἀπλὴ ἐπάργεια. Γρήγορα ὅμως ἡ πατριὰ, ἐπειδὴ μένει δίχως πολιτισμὸ, στενοχωριέται στὸ ἔδαφός της καὶ ζητáει ν' ἀπλώσει καὶ στέλνει ἕνα σμῆνος της νὰ ἐγκατασταθεῖ πιὸ πέρα. Ἐτσι ὁ Σλαῦος ἀπλώνεται σὲ ἔκταση, ἐνῶ ὁ Ἕλληνας δουλεύει μὲ ἔνταση. Γι' αὐτὸ λοιπὸν μᾶς σφάζουν οἱ Βούλγαροι, γιατί εἴμαστε πιὸ τεχνικοί, ἐφευρετικοί, εἰρηνικοί, ἐκπολιτιστικοί καὶ εἴμαστε ἐμπόδιο στὸ πρωτόγονον ἀπλωμα τῆς πατριᾶς τους. Ἐκεῖνοι σφάζουν κι' ἐμεῖς ἐδῶ συζητοῦμε». Συμφωνήσαμε ὅλοι πὼς στὸ ζήτημα τοῦτο δὲ χωράει ἄλλη γνώμη. Οὔτε ἡ δικαιοσύνη οὔτε ἡ ζωὴ τοῦ ἔθνους μπορεῖ νὰ δεχθεῖ τὴ Βουλγαρικὴ θηριωδία. «Τὶ μένει λοιπὸν ἀπὸ τὸ σκοπὸν αὐτὸ τῆς Ε.Π.Ο.Ν.» ἔτσι ρώτησε ὁ πρόεδρος. «Τίποτε», ἀποκριθῆκαμε ὅλοι καὶ συνεχίσαμε τὸ διάβασμα.

«Ὁ δεύτερος σκοπὸς τῆς Ε. Π. Ο. Ν. εἶναι ἡ υπεράσπιση τῶν συμφερόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς νέας γενιᾶς στὴ ζωὴ, στὴ μόρφωση καὶ στὸν πολιτισμὸ. Γιατὶ ἔχει ἡ Ε. Π. Ο. Ν. αὐτὸ σὰ δεύτερον σκοπὸ τῆς; Διότι σὰν ὀργάνωση τῆς νέας γενιᾶς ἐνδιαφέρεται ἄμεσα γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν πρόοδο τῆς νεολαίας. Πρῶτη ζήτησε τὸ λόγο μιὰ φοιτήτρια τῆς φιλολογίας. «Μοῦ φαίνεται, λέει, πὼς ἐδῶ γίνεται κάτι πού δὲν ταιριάζει μῆτε τώρα πού εἶναι πόλεμος, μῆτε ὅταν θάρθει ἡ εἰρήνη. Χωρίζονται τὰ συμφέροντα καὶ τὰ δικαιώματα τῆς νέας γενιᾶς ἀπὸ τὸ συμφέρον τὸ γενικόν, πού εἶναι ἕνα. Τὰ δικὰ μας συμφέροντα εἶναι τὰ ἴδια μὲ τῆς ὀλότητος. Ὅσο γιὰ τὰ δικαιώματα τὸ ζήτημα χρειάζεται μεγάλη βάση, ὅπως λέμε ἐμεῖς οἱ δασκάλοι. Τελευταῖα μοῦ εἶχε πέσει στὰ χέρια ἕνα βιβλιαράκι γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ παιδοῦ. Μέσα ἐκεῖ ἦταν δήλωση ὑπογραμμμένη ἀπὸ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀπεσταλμένους ἀπὸ τὰ περισσότερα πολιτισμένα κράτη. Ἡ δήλωση αὐτὴ λέει ὅτι πρέπει νὰ δοθεῖ στὸ παιδί ὅ,τι καλύτερον ἔχει ἡ ἀνθρωπότητα καὶ μ' αὐτὸ ν' ἀνατραφεῖ. Καὶ προσθέτει ὅτι τὸ παιδί πρέπει ν' ἀνατραφεῖ μὲ τὸ αἶσθημα, ὅτι ἔχει χρεὸς μὲ τὴ σειρά του νὰ διαθέσει τὸ καλύτερον ἐγὼ του γιὰ νὰ βοηθήσει τοὺς ἀδελφούς του καὶ τοὺς γονιοὺς του. Γιὰ τοῦτο δὲ συμφωνῶ νὰ μᾶς μιλάνε μονάχα γιὰ τὰ δικαιώματά μας, αὐτοὶ ἐδῶ πού ἀνάλαβαν νὰ μᾶς ὀργανώσουν καὶ νὰ μᾶς παιδαγωγήσουν σήμερον πού δὲν ἔχουμε κράτος καὶ

ἐλευθερία. Καὶ γὰρ ν' ἀναλάβουν ἕνα τέτοιο βαρὺ ἔργο θὰ πει ὅτι πράγματι θέλουν τὸ καλὸ μας δηλαδὴ νὰ μᾶς κάμουν καλύτερους. Καλύτερος ὅμως γίνεται κανεὶς ὅταν ἐνεργήσῃ τὰ καφίκοντά του πρὸς τὸν ἑαυτό του καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. Τότε θὰ ἴδῃ πιὸ καθαρὰ καὶ τὰ δικαιώματά του. Περιμένα ἀκόμα ἀπὸ μιὰ ὀργάνωση τῆς νέας γενιᾶς ν' ἀκούσῃ, ὅτι ἡ νεότητα πρέπει νὰ μετρήσῃ πρῶτα τὸ μέγεθός της ἐπάνω στὸ ἀνάστημα τῶν πατέρων της, νὰ μετρήσῃ τὸ εἶναι της μὲ τὴν αἰτία ἐκείνων, ν' ἀνατείνει τὴν ψυχὴ της μ' εὐλάβεια στὰ μεγάλα ἀναστήματα τῆς φυλῆς καὶ τῆς ἱστορίας μας καὶ νὰ ζητήσῃ κί' αὐτὴ νὰ κάμει κάτι σπουδαῖο καὶ ἂν μπορεῖ νὰ περάσῃ πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ ἔργο ἐκείνων. Ἡ νεότητα μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι δικαίωμα, εἶναι δῶρο πού τὸ δεχθήκαμε κί' ἔμεις μὲ τὴ σειρά μας ἀπὸ τοὺς μητρικούς κόλπους τῆς ζωῆς. Ἡ νεότητα δὲν εἶναι δημιούργημα δικό μας, δὲ συνηγήσαμε γιὰ νὰ τὴ λάβουμε, ἀλλὰ εἶναι χάρισμα τῆς ζωῆς, προθεσμία πού λάβουμε γιὰ νὰ δημιουργήσουμε κί' ἔμεις κάτι καὶ νὰ τὸ παραδώσουμε στοὺς ἄλλους πού θαρροῦν. Ἔχουμε χρέος νὰ δημιουργήσουμε τὸν ἑαυτό μας νὰ τὸν ἀνεβάσουμε ἐκεῖ ψηλὰ πού στέκουν ὄρθια κί' ἀλύγιστα τὰ μεγάλα χρέη τῆς ζωῆς. Ἀντίθετα, ἡ ὀριμότητα, αὐτὴ εἶναι κάτι ὀλότρελα δικό μας. γιὰ αὐτὴν τὴν κερδίζει κανεὶς μὲ ἀγῶνα. Τὰ δικαιώματά μας θὰ τὰ λάβουμε, ὅταν ἀνεβοῦμε ἐκεῖ ψηλὰ καὶ λειτουργήσουν πρῶτα τὰ χρέη μας. Ἄν τώρα πού μπαίνουμε στὴ ζωὴ ἀρχίζουμε ζητώντας δικαιώματα, τότε διασπύμε τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἐθνικὴ ἐνότητα. Ἀλλὰ καὶ τὰ δικαιώματά μας δὲν μποροῦμε νὰ τὰ ζητήσουμε σήμερα, πού τὸ ἔθνος εἶναι ὑπόδουλο καὶ ζητάει ὅλη τὴ δύναμη, γιὰ τὴ λύτρωσή του. Ὁλους πού διασπᾶνε τὴν ἐθνικὴ ἐνότητα τὸ καταστατικὸ τοὺς χαρακτηρίζει προδόδες. Ὅταν ὅμως χωρίσουμε ἑμείς τὸ δικό μας συμφέρον ἀπὸ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ, τότε γινόμαστε κί' ἔμεις οἱ ἴδιοι προδότες, ἀφοῦ θέλετε τόσο βαρεῖα λέξη πού ἐγὼ δὲν τὴν μεταχειρίζομαι εὐκόλα γιὰ κανέναν». Καὶ πρόσθεσε ἡ φοιτήτρια τῆς φιλολογίας «ἀδέρφια, τὸ

Δὲ δεχόμεστε νὰ συνεργαστοῦμε μὲ τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα.

1) Τὸ Κ. Κ. δὲν εἶναι ἐθνικὸ κόμμα, γιὰ τὴ πολιτικὴ του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ ρωσικὴ πολιτικὴ.

2) Τὸ Κ. Κ. δὲν εἶναι διεθνιστικὸ κόμμα, γιὰ τὴ ρωσικὴ πολιτικὴ δὲν ἐκφράζει τὴν πολιτικὴ ἐνὸς προλεταριακοῦ κράτους, ἀλλὰ ἐνὸς ἰσχυροῦ ἀπλῶς κράτους, τοῦ ὁποῦ ἡ πολιτικὴ δὲ διαφέρει ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἐνὸς ἱμπεριαλιστικοῦ κράτους.

3) Τὸ Κ. Κ. δὲν εἶναι φορέας δημοκρατικῶν μεθόδων καὶ ψυχολογίας.

(Ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Γαλλίας Λεὼν Μπλουῦ στὸ Συνέδριο τῶν Γάλλων Σοσιαλιστῶν).

νόμισμα πού βάζει σὲ κυκλοφορία τὸ καταστατικὸ τῆς Ε.Π.Ο.Ν., ἐγὼ μὲ τὸ λίγο μου μυαλὸ τὸ ὑποπεύομαι γιὰ κίβδηλο. Καὶ μὲ τέτοιο νόμισμα ἐρχονται νὰ μᾶς ἀγοράσουν τὴν ψυχὴ καὶ τὴν εὐγενειὰ μας».

Ὑστερα πῆρε τὸ λόγο ὁ πρόεδρος ἐκείνης τῆς βραδιάς, παιδὶ ἐργατικὸ πού δούλευε σὲ ἐργοστάσιο καὶ μὲ κάποια δειλία στὴ γλῶσσα λέει: «νὰ τὸ ἰδοῦμε πάλι τὸ ζήτημα, παιδιά, γιὰ τὸ πρέπει νὰ τὸ καθαρίσουμε μέσα μας. Ἐγὼ καταλαβαίνω, ὅτι ἔχω ὑποχρέωση νὰ γίνω καλύτερος στὴν τέχνη μου, γιὰ τὴν ἔτσι θὰ ὠφελησῶ καὶ τὸν ἑαυτό μου καὶ τὴν κοινωνία. Γιὰ νὰ γίνω ὅμως καλύτερος πρέπει νὰ ὑπάρχῃ γύρω μου καλὴ κοινωνία νὰ μὲ βοηθᾷ κί' αὐτὴ. Ἐπίσης καταλαβαίνω, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ χωρίσω τὸ συμφέρον μου ἀπὸ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ, γιὰ τότε εἶναι σὰ νὰ κόψω τ' ἄνθη ἀπὸ ἕνα δένδρο κί' ὕστερα νὰ περιμένω νὰ φάω καρπούς. Γιὰ νὰ φάω καρπούς πρέπει τ' ἄνθη, δηλαδὴ ἡ νεότητα, νὰ μείνουν μαζί μὲ τὸ δένδρο. Δικαίωμα γιὰ νὰ ζητήσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους κάτι ἔχω μονάχα ὅταν γίνονται καλύτερος. Ὅχι ὅμως ν' ἀρχίσουμε ἀπαρχῆς μὲ δικαιώματα, γιὰ τότε θὰ συγκρουσθοῦμε οἱ νέοι μὲ τοὺς ὄριμους καὶ μὲ τοὺς γέροντες. Καὶ θ' ἀνοίξουμε ἕναν ἀντικοινωνικὸν ἀγῶνα, χειρότερα ἀπὸ τ' ἄγρια θηρία. Γιὰ τοῦτο νομίζω, ὅτι τὸ καταστατικὸ δὲ βάζει σωστὰ τὸ ζήτημα τῆς νέας γενιᾶς καὶ τὸ πάει ἐνάντια στὸν κοινωνικὸ νόμο. Ἐγὼ μάλιστα διστάζω νὰ δεχθῶ ὅτι αὐτοὶ πού τὸ σύνταξαν καταλαβαίνουν ἀπὸ κοινωνία». Τὰ ἀπλὰ αὐτὰ λόγια τοῦ ἐργατικοῦ παιδιοῦ ἔκαμαν μεγάλη αἰσθησὴ στὴ συντροφιά καὶ καταλήξαμε ὅλοι νὰ εἰποῦμε, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ αὐτὸς ὁ σκοπός.

(Συνέχεια στὸ ἐπόμενο)

Ὁ Κομμουνισμὸς χτυπιέται μόνον μὲ τὸ Σοσιαλισμὸ καὶ ὄχι μὲ τὴν Κεφαλαιοκρατία.

Ἡ ἀηδὴς εὐμάρεια ἐκείνων πού εὐνοοῦνται ἀπὸ τὴν τύχη δὲν πρέπει ν' ἀναγεννηθεῖ ἢ ὅπου διασώθηκε μὲ τὴ βοήθεια τῶν Γερμανῶν ἢ τοῦ μαύρου ἐμπορίου πρέπει νὰ καταπιγεῖ.

Δὲ μπορεῖ ὁ ἐργάτης νὰ πεθαίνει καὶ ὁ ἐργοδότης νὰ μὴν ξέρει τί νὰ κάνει μὲ τὴν περισσευούμενη ζωὴ του νὰ τὴν ἐπιδεικνύει, ὅπως συνήθιζε, χλευάζοντας τοὺς πεινασμένους καὶ τὴν Ἑλλάδα τὴν προλετάρια ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς πατρίδες.

(Ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ε.Ε.Κ. πρὸς τὸ λαὸ τῆς Θεσσαλονίκης στίς 10-7-45)

Η “ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΩΝΗ,,

Τὸ Ἐπίσημο ὄργανο τοῦ

ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΝΩΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἄρθρογραφία: ΠΑΝ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΝΩΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΥΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

1. Εἰσαγωγή στὸν Ἐνωτισμό.
2. Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ: Θὰ σὰς πῶ τὴν Ἀλήθεια.
3. Ε. ΤΣΕΛΛΟΥ: Ἀπὸ τὴν Ἀστική στὴν Ἐνωτική Κοινωνία.
4. Ε. ΜΕΤΑΞΑ: Ἐμπρὸς στὴν ἐποχή μας.
5. «Ἑλληνική πολιτική».
6. Σειρὲς Μυστικῶν ἐπαναστατικῶν ἡμερησίων καὶ προκηρύξεων.

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ 1945

1. Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ: 1935—1945 Ἐνας Ἀπολογισμός.
2. Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ: Θὰ σὰς πῶ τὴν Ἀλήθεια.
3. Ε. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ: Εἶναι τάχα λύτρωση ὁ κομμουνισμός;
4. Ε. ΜΕΤΑΞΑ: Ἐμπρὸς στὴν ἐποχή μας.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐτήσια δρχ. 600
Ἐξάμηνη » 300

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΩΝΗ

Το Επίσημο όργανο του

ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΚΩΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΚΥΛΟΦΟΡΕΙ ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ

Αρ. 50 - ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 50

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

1. Π. ΚΑΙΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ: 1935-1945 Ένας Αιόλος γάμος
2. Π. ΚΑΙΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ: Θάνατος ως την Αλβανία
3. Ε. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ: Είναι τάχα λυτωση ο κομμουνισμός;
4. Ε. ΜΕΤΣΑ: Εμπόρ στην εποχή μας

1. Εισαγωγή στον Ενοχισμό
2. Π. ΚΑΙΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ: Θάνατος ως την Αλβανία
3. Ε. ΞΕΛΛΟΥ: Από την Αθήνη στην Έκστη και γέννηση
4. Ε. ΜΕΤΣΑ: Εμπόρ στην εποχή μας
5. «Ελληνική κολλήνη»
6. Σειράς Μυστικών Έκτακτων-Τικών Εφημερίδων και προ-κρίσεων

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 50